

MAIG 2024 - ANY XLVI - NÚM. 180

LLUMD'OLI

PORRERES

CONTINGUTS

Què pots trobar en aquest número?

Les *Activitats de l'Agrupació*, entre les pàgines 4 i 7.

La *Informació local*: el noticiari i altres herbes, entre les pàgines 8 i 11.

Els *Esports*, amb diversos èxits porrerencs en futbol i bàsquet, a les pàgines 12-14.

El *Sabeu que...* a la pàgina 15.

Un reportatge amb les dades de fins on arriba el *Llum d'Oli*, a les pàgines 16-17.

Una entrevista a Biel Corró a la nova secció *Política porrerenca en retrospectiva*. Pàgines 18-19.

La secció *Creació* amb l'etimologia de Cesca Roig, el poema de Jaume Rosselló, la glosa de Lluís Sastre i l'*Obturador* de Mercè Oliver, entre les pàgines 20 i 21.

A les pàgines 22-23, Aina Font s'estrena amb una entrevista al músic Joan Martorell.

Una nova entrega de l'*Espurna associativa*, amb col·laboracions de Veus Feministes i l'AFA del CEIP Climent Serra i Servera. Pàgines 24-25.

L'*Espai Escolar* amb un reportatge sobre el projecte «Porreres Sostenible», dels alumnes del CEIP Climent Serra i Servera. Pàgines 26-27.

Notes històriques: la tretzena entrega d'articles sobre malnoms porrerencs, un article de Maria Barceló Crespi i un altre de Guillem J. Barceló. Pàgines 28 a 31.

Dos articles d'*Opinió*: de Joan Mesquida i Carme Pinya. Pàgines 32-33.

La *Llum Jove* amb el pòdcast *Gent de Poble*, de Cristòfol Barceló. A les pàgines 34 i 35.

C/ D'EN CERDÀ, 56
PORRERES

PAPERERIA
I
ESTANC

esCantó

688 790 250
871 811 669

papeteriaescanto@hotmail.com

MANIS

C/Almoina 30, Porreres.
Tel: 971 16 84 56

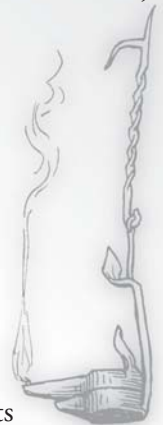
MUNICH CUBCO GUESS FIFTYFOUR FORMARINO REPLAY SCOTCH&SODA AMSTERDAM CITY BR PLEASE TOMMY HILFINGER new balance adidas

ENCARA NO ETS SUBSCRIPTOR O SOCI DE L'AGRUPACIÓ?

Per a poder existir, tant l'Agrupació Cultural com el *Llum d'Oli* necessiten la col·laboració i compromís de la gent de Porreres. Som molts, però encara volem ser més! T'animam a subscriure't a la revista o bé a fer-te soci de la nostra entitat, així ens ajudareu a seguir endavant amb la nostra tasca desinteressada en favor de la cultura i la informació al nostre poble.

Preus: si tens menys de 30 anys, el cost és de 20€ anuals. A partir dels 30 anys, el preu és de 35€ anuals. Subscripció a la revista: 15€ anuals. Totes les modalitats inclouen l'enviament del *Llum d'Oli* al vostre domicili! Contacta amb nosaltres a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com

Podeu trobar el *Llum d'Oli* a la venda als següents establiments: estanc Número 1, papeteria es Cantó, papeteria Nova Pemi, fruiteria Ca na Maria, a l'Escrivania i a la Cooperativa Agrícola.

LA PRIMERA GALA DE LA CULTURA PORRERENCA

Maig de 2024 - Núm. 180
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edició:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer d'en Mago, núm. 6
acp@agrupacioculturalporreres.cat
<https://agrupacioculturalporreres.cat/>
www.facebook.com/acporreres
www.facebook.com/llumdoliporreres
@acporreres (Twitter i Instagram)

Coordinació:

Catalina Maria Garí Blanch
llumdoliporreres@gmail.com

Consell de redacció:

Catalina Garcia Garí
Sebastià Llteres Llteres
Francesc Melià Barceló
Maria Antònia Nicolau Rosselló
Gabriel Noguera Vich
Marc Prieto Gornals
Cesca Roig Sampol
Cristina Sorell Adrover

Col·laboradors/es:

Joan Barceló Barceló
Gaspar Barceló Barceló
Guillem J. Barceló Barceló
Maria Barceló Crespi
Germanes Barceló-Crespi
Joan Ferrà Sansó
Aina Font Roig
Joan Melià Garí
Joan Mesquida Sampol
Gabriel Mesquida Veny
Joana Mora Cerdà
Mercè Oliver Oliver
Carme Pinya Medina
Jaume Rosselló Tomàs
Lluís Sastre Barceló

Fotografies:

Apol·lònia Roig Dalmau
Arxiu Agrupació Cultural
Diari Digital Tot Pla
Domènec Cintes Sastre
Facebook de l'Ajuntament
Membres de la Redacció

Correcció lingüística:

Catalina Maria Garí Blanch

Coberta:

en record de Francesc Servera Veny posam una fotografia que va capturar fa uns anys i que expressa molt bé la seva forma d'entendre aquest art que tant li agradava.

Imprimeix:

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

Els articles publicats reflecteixen únicament l'opinió dels seus autors.

Emmarcada dins dels actes del *Maig Cultural* s'ha duit a terme la primera Gala de la Cultura de Porreres. En aquestes mateixes pàgines del *Llum d'Oli* vam fer incís, no molt de temps enrere, en la idoneïtat de valorar la cultura porrerenca de la mateixa manera que ja es valoraven les activitats esportives en les successives edicions de la Gala de l'Esport porrerenc. Això no vol dir, de cap de les maneres, que aquesta gala hagi estat una proposta de l'Agrupació Cultural de Porreres. Però no podem deixar d'estar contents que així s'hagi fet.

En aquest esdeveniment la nostra associació —a risc de semblar endogàmica— va proposar guardonar i reconèixer aquesta revista local, el *Llum d'Oli*. Volem aprofitar aquest espai per fer a incís en els motius que ens van fer prendre aquesta decisió. Per a començar, estau llegint l'editorial d'un mitjà de comunicació local que fa més de 45 anys que es publica i, només per aquest fet en si, ja valdria la pena.

Però, a més, és una publicació redactada en català des de la primera pàgina. Amb el *Llum d'Oli* hem naturalitzat el fet de llegir en la nostra llengua i ha estat determinant per a la normalització lingüística, sobretot en l'època que la llengua, si no era directament prohibida, era marginada i arraconada.

A més a més, la publicació ha facilitat el coneixement sobre Porreres: la història, l'arqueologia, l'art, el patrimoni cultural, la geografia, la toponímia, la música o el teatre entre d'altres. De tal manera que a hores d'ara és d'obligada consulta per aquelles persones que en volem conèixer el passat. Però també el present, no debades el *Llum d'Oli* continua complint aquesta funció de recollir l'actualitat de la vila.

Des d'aquestes pàgines les nombroses entitats de la vila sempre, i encara ara, hi han pogut publicar notícies i fer ressò de les seves activitats. Un espai on hem pogut resseguir els posicionaments polítics locals i on sempre hem trobat lloc per a la reflexió i l'opinió. Amb la revista hem pogut conèixer amb més detall tants i tants de personatges i de tanta i diversa consideració que ha esdevingut com una petita enciclopèdia porrerenca. I a més, també un lloc per a la creació artística on la literatura, la poesia, la fotografia o el dibuix han tingut el seu raonament.

Per això (i molts més motius que avui obviam) pensam que és un guardó ben merescut i d'aquí la nostra nominació. Fent-ho, volem recordar el col·lectiu, el nombrós grup de persones que hi han participat: membres dels diferents consells de redacció, persones que han exercit la coordinació, redactors, col·laboradors, fotògrafs, repartidores, dissenyadores, il·lustradores, patrocinadores, etc. Són tantes i tantes, que les agruparem i a totes elles els direm: moltes gràcies per la vostra tasca i les moltes hores que hi heu dedicat. Aquest reconeixement és vostre.

EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA PER TERRES D'ALGAIDA I LLUCMAJOR

El diumenge, 3 de març, vàrem anar a l'oratori de Castellitx, al poblet de Randa, al santuari de Gràcia on posarem l'atenció, entre altres coses, amb l'escultura tardogòtica de la Mare de Déu de Gràcia, obra de Gabriel Mòger, a l'oratori de Sant Honorat on poguérem visitar la capella i el jardí així com el cementiri, i dalt del cim, el santuari de Cura. En aquest darrer indret férem lectura d'un poema de Costa i Llobera i un altre de Maria Antònia Salva. Observàrem la capella, l'aula de gramàtica així com les dependències conventuals dels franciscans.

ACTIVITAT DEL CLUB DE LECTURA

Des del passat *Llum d'Oli*, ja hem incorporat tres lectures més al nostre bagatge lector. Després dels contes de Jaume Cabré *Quan arriba la penombra*, hem llegit *La dama de*

Constantinoble, del menorquí Pau Faner i *La pell i la princesa* del llucmajorer Sebastià Alzamora. Ambdues novel·les ens fan viatjar a diferents moments i contextos històrics. Amb la primera ens situam al saqueig de Ciutadella per part dels corsaris turcs i viatjam fins a Constantinoble. Amb la segona, Premi Josep Pla el 2005, ens acostam als inicis de la Guerra dels Trenta Anys i viatjam fins a la Bohèmia d'aquesta època. L'estil, els personatges i les situacions tan diverses, més enllà dels gustos de cadascuna de nosaltres, ens han enriquit moltíssim. Però el més important és que gaudim de les converses i de les diferents aportacions i punts de vista. Ens resta una lectura d'aquest curs del club, *El vol de l'estel* de Laetitia Colombani i la posterior tertúlia el 25 de juny. I ja estam engrescadíssimes i amb un munt d'idees i suggeriments per al curs vinent.

Però no us penseu que només llegim, també parlem o feim un cafetó. Dia 15 de març, gràcies a l'empenta de Maria Bar-

celó Crespi, que ens va fer de guia, vàrem poder seguir les petjades per Ciutat de Jafudà Cresques (protagonista de *L'Atles Furtiu*, primera lectura del club).

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE DE QUIMERES I PENYORES

Dissabte, 16 març, es va iniciar el cicle de poesia organitzat per l'Agrupació Cultural titulat «Poesia de barral», amb la presentació del llibre, del nostre col·laborador habitual, Jaume Rosselló, *De quimeres i penyores*. Col·laboraren amb l'acte l'Ajuntament de Porreres i Edicions Baleària. Es va dur a terme a l'escenari de l'Auditori Municipal i va comptar amb un tast de poemes i cançons a cura del grup Tallats de Llu-na.

«ALBERCOCS I TURISTES, AIXÒ ÉS SALERO»

El diumenge, 24 març, va ser el torn del segon acte del cicle de «Poesia de barral» i aquesta vegada va anar a càrrec de Pau Vadell, personatge de l'any de l'IES Porreres. Es va dur a terme a l'entrada del carrer Almoina a l'Auditori i va presentar el tast de poemes, Glòria Julià. L'acte s'acompanyà d'un vermut.

PRESENTACIÓ DE FOSCA NEGRA

El tercer acte del cicle de poesia va ser dissabte, 30 de març, a la placeta de Santa Catalina Tomàs i el poeta que ens acompanyà va ser Joan Tomàs Martínez que fou presentat per Cati Coll Morro. En acabar, com en l'ocasió anterior, els assistents varen poder beure un tasset de vi de portassa, cortesia de Miquel Morlà i Joan Antoni Puigserver. Varen col·laborar en aquest acte Maribel Rosselló i Joan Carles Soler, cedint la seva portassa.

EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA A VALLDEMOSSA I A PALMA

El dijous, dia 4 d'abril es va dur a terme una eixida amb l'objectiu de fer memòria de santa Catalina Tomàs, l'única santa mallorquina, ja que enguany es compleixen els 450 anys de la seva mort. Anàrem per alguns indrets on va discórrer la seva trajectòria vital.

En primer lloc, paràrem a s'Esgleieta per a fer lectura i comentar d'una làpida que esmenta la Beata.

A Valldemossa visitàrem l'església parroquial de sant Bartomeu i la casa familiar, avui convertida en capella.

A Ciutat ens dirigírem a contemplar la pedra on, segons la tradició, va seure sor Tomasseta quan va arribar a la capital; passàrem per can Safortesa, on l'acolliren, i a l'església monàstica de Santa Magdalena recordàrem diferents passatges de la seva vida.

Santa Catalina Tomàs va ser una monja canonesa agustina que fa part destacada de la història i de la cultura popular de Mallorca. Temps enrere, de petits tothom ja sabia la cançó "Sor Tomasseta on sou...".

PRESENTACIÓ DE LES CARES DE LA CUGULA I CALLS DE GEST

Dissabte, 6 d'abril, el cicle de poesia va comptar amb la presentació dels llibres *Les cares de la cugula*, de Miquel Àngel Adrover i *Calls al gest*, de Damià Rotger Adrover. La presentació dels poemes va anar a càrrec de Victòria Mayans Poma. L'acte es va dur a terme al molí de n'Amengual i acabà, com en les ocasions anteriors, amb un tasset de vi de portassa.

PARADETA DE LLIBRES EN CATALÀ I DEMOSTRACIÓ DEL GRUP D'ESCACCS

Diumenge, 7 d'abril, l'Agrupació Cultural, com ja és habitual, pujà caixes i caixes de llibres en català a Montisíon. A les portes de la festa de Sant Jordi tinguérem l'oportunitat d'aconseguir un llibre en català. Com sempre, els contes infantils foren els més demandats. A més, la secció d'escacs hi organitzà partides que van tenir molt d'èxit.

EXCURSIÓ DEL GEP AL CAVALL BERNAT

Diumenge, 7 d'abril, el GEP va fer una excursió al Cavall Bernat. Com podeu veure a la foto, és un indret espectacular de la nostra Serra.

LLIÇÓ "LA SECCIÓ FEMENINA: EL CAS DE PORRERES"

El divendres, 12 d'abril, Marina Castaño, investigadora especialitzada en el tema, ens oferí una lliçó ben suggerent que ens acostà a la història d'aquesta associació franquista i de les seves ramificacions al nostre poble, on tingué una força considerable sobretot els anys de la Guerra Civil i el primer franquisme.

**PASSEJADA PER LA MEMÒRIA PER A ASSIS-
TIR A L'ACTE D'HOMENATGE A LES VÍCTI-
MES A DARRERE LA CREU**

I és que l'acte d'homenatge a les víctimes republicanes ha esdevingut una cita ineludible per a l'Agrupació. Per això convidarem, un cop més totes les persones que en tinguessin ganes a partir caminant des de la plaça de la Vila fins a la Creu, on participarem dels actes organitzats per la Comissió de Memòria de l'Ajuntament. Fou dissabte, 13 d'abril.

En els darrers temps (ara ja no hi ha monges) s'ha rehabilitat per part de la Vicaria Episcopal per al Patrimoni Històric i Cultural del Bisbat de Mallorca i, de tant en tant, obri les portes al públic interessant en la història i el patrimoni cultural.

També arribarem fins a l'antic convent dels mínims que avui (després de la desamortització) acull dependències municipals, biblioteca, arxiu... Tinguérem l'oportunitat de poder veure la barcella medieval que durant molts anys va ser el model per a mesurar els àrids a Mallorca.

EMPARAULANT TURMEDA

Dissabte, 20 d'abril, per cloure el cicle Poesia de barral i amb el suport del Servei d'Activitats Culturals de la UIB i l'Ajuntament de Porreres, va tenir lloc l'espectacle poètic *Emparaulant Turmeda*. Després d'una introducció a càrrec del Dr. Gabriel Ensenyat, l'actriu i reconeguda rapsoda, Sílvia Bel, amb l'acompanyament dels músics Neus Borrell i Miquel Joan, ens guià en el camí dels textos d'Anselm Turmeda.

EIXIDA CULTURAL A SINEU

El dimecres, 24 d'abril, tengué lloc una visita cultural a Sineu per a conèixer de prop el que fou palau manat construir (potser sobre un antic alcàsser d'època andalusina) el 1309, durant el regnat de Jaume II de Mallorca, i que l'any 1583 el rei Felip II cedí a les monges concepcionistes que el convertiren en el convent de clausura de la Immaculada Concepció.

VISITA ALS REFUGIS ANTIAERIS

El dissabte, dia 27 d'abril, vàrem organitzar una anada a Ciutat per a visitar refugis antiaeris construïts durant la Guerra Civil (1936-1939).

El professor Bartomeu Fiol, reconegut investigador sobre el tema, ens impartí una lliçó a la biblioteca pública de Mallorca, a can Sales.

A continuació, començarem el recorregut per

PORRERES - tlf. 971 64 73 16

a visitar el refugi militar d'Es Baluard i el que hi ha baix de l'edifici del Consell de Mallorca.

Així mateix, férem un recorregut urbà per a comprovar vestigis de refugis a través de petits detalls que són testimonis de l'interès d'un patrimoni molt desconegut.

LLIÇÓ «ELS POBLES DESAPAREGUTS DE MALLORCA A L'EDAT MITJANA»

Divendres, 12 de maig, el Dr. Antoni Mas, professor de la UIB i assidu a les xerrades de la nostra associació, ens va descobrir una part bastant desconeguda de la nostra història: la d'aquells pobles que van existir durant l'edat mitjana i que, posteriorment, desaparegueren. De la seva mà vam poder conèixer una curiositat porrerenca: a l'actual possessió d'Es Monjos, es va projectar una localitat que mai no va tirar endavant.

LLIÇÓ SOBRE ELS XEREMIERES DEL SEGLE XX

En el marc dels actes del *Maig Cultural*, divendres, 24 de maig, l'Agrupació Cultural proposà la xerrada «Els xeremiers del segle XX», a càrrec de Miquel Canta i Maria Adrover, xeremiers i estudiosos de la història del repertori, dels instruments i dels intèrprets. De la seva mà vam poder fer un recorregut que començà a finals del segle XIX i arribà fins als nostres dies, en una combinació ideal de teoria i interpretacions.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE LA FE QÜESTIONADA

El passat dissabte, 25 de maig, el col·laborador habitual de la revista *Llum d'Oli*, Joan Mesquida Sampol, va presentar el llibre *La fe qüestionada. Pluralisme i conflicte religiós en la societat postsecular*, editat per Leonard Muntaner. Pere Perelló i Rafel Mas el van acompanyar i ens guiaren en el sentit i contingut d'un llibre que, per damunt de tot, és crític i convida a la reflexió sobre el fet religiós en els temps actuals.

PRESENTACIÓ DELS LLIBRES ELS MAGREBINS A LES ILLES BALEARS I 1111 LLAMPS I PESTES

Divendres, 31 de maig, presentarem els llibres *Els magrebins a les Illes Balears* de Pere Perelló i *1111 llamps i pestes* d'Antoni Rodríguez. El primer, una interessant reflexió sobre la immigració magrebina i variats aspectes sobre el costum, la tradició o la religió. El segon, un original diccionari d'insults, flastomies, renecs i altres expressions en la nostra llengua. Ambdós llibres suscitaran una conversa posterior ben interessant entre les persones participants.

NOTICIARI PORRERENC

Redacció

INVERSIONS DE L'AJUNTAMENT DE PORRERES DESTINADES A MILLORES DIVERSES

El dilluns, 25 de març, en el ple ordinari, entre altres qüestions, es presentà un paquet d'inversions que l'equip de govern té previstes fer per un valor de 385.634 €. La partida més important anirà destinada a la reforma i trasllat de les oficines dels serveis de benestar social al nou centre de dia del carrer Sala. Una altra part s'invertirà en la reforma de la instal·lació elèctrica del cementiri a fi de fer-la més eficient energèticament. També s'invertirà a eliminar les fuites d'aigua, en l'adquisició de mobiliari per a esdeveniments culturals, així com per a canviar el paviment de la pista de tennis de ses Forques. Al Ple, s'hi aprovà per unanimitat una moció d'Unió de Pagesos per a reclamar que les institucions estiguin obligades a comprar producte local; i s'hi rebutjaren dues mocions de MÉS, una que demanava que la futura residència estigui dins el nucli urbà, i una altra per a bonificar l'ICIO a persones joves i altres supòsits.

FESTA DE MONTI-SION

El diumenge després de Pasqua, enguany 7 d'abril, els porrerencs celebrarem el pancaritat, com és tradició a les 9 h la Filharmònica porrerenca obria pas a la pujada a peu d'un nombros grup de persones. A Monti-sion després es va celebrar l'Eucaristia, un concert de la Filharmònica i una mostra de ball de bot de l'agrupació Aires de Monti-sion.

ACTE EN HOMENATGE A LES VÍCTIMES QUE LLUITAREN PER LA II REPÚBLICA

El dissabte, 13 d'abril, la Comissió de Memòria Històrica de l'Ajuntament va organitzar un any més l'acte de record a les persones que moriren víctimes del feixisme al nostre poble. Enguany, la ponent va ser Margalida Serra Melià, neta de Climent Serra i Servera, mestre d'obres que dona nom a l'escola pública del nostre poble i que fou assassinat durant la Guerra Civil. L'acte fou conduït per Toni Rigo. Hi participaren els xeremiers de Porreres, amenitzaren l'acte els músics Catalina Picó, Climent Rosselló i Eva Amorós; i hi va intervenir el col·lectiu Veus Feministes de Porreres. S'hi llegiren els noms de les víctimes assassinades en aquell indret. Com a novetat, s'hi va reclamar la no derogació de la llei de Memòria Democràtica.

XVII EDICIÓ DE LA DIADA D'AGRICULTURA ECOLÒGICA

El 21 d'abril es va dur a terme una nova edició de la fira ecològica, aquesta Diada està organitzada per l'Associació de Productors d'Agricultura Ecològica de Mallorca (APAEMA), juntament amb l'Ajuntament de Porreres. Enguany el focus d'atenció ha estat l'aigua, recurs vital per a la vida i que, en un context de sequera, paga molt la pena fer valdre i sensibilitzar per a fer-ne un ús responsable.

TRASLLAT DEL PARC VERD AL NOU POLÍGON INDUSTRIAL DE LA CREU

El polígon industrial de la Creu està acabat, però no està en servei per problemes d'electrificació. Tot i que està previst que a curt termini se solucioni, estarà tancat fins que s'hi traslladi alguna indústria i s'hi iniciï l'activitat. Segons anuncià a *Tot Pla* l'Ajuntament, el nou parc verd estarà ubicat a dos solars dels vuit que l'ajuntament té al polígon, també hi haurà un nou magatzem per a la brigada.

VEUS FEMINISTES AMB LES DONES SILENCIADES PEL FRANQUISME

Diuenge, 21 d'abril a l'oratori de la Creu, es va projectar el documental *Més enllà de les bales*, elaborat pel grup de treball de memòria de Veus Feministes de Porreres, a fi de mostrar les vivències de les dones que patiren el silenci imposat pel franquisme, després de l'assassinat de les seves persones estimades. En el mateix acte es va col·locar una placa en la seva memòria al darrere de l'oratori.

PRIMERA EDICIÓ DE LA PÓLVORA TRAIL

El 28 d'abril es va dur a terme aquesta cursa, organitzada per l'empresa Agromart amb la col·laboració de l'Ajuntament de Porreres, emmarcada en la lligueta de curses de muntanya 'Es Pla no és Pla'.

L'originalitat de la cursa segurament ha estat condicionada pel fet de passar per dins el túnel militar de l'antic polvorí de Porreres, ubicat en el Puig d'en Femella, cim més alt del poble.

Aquesta primera edició va ser tot un èxit, hi participaren prop de 400 persones.

FIRA D'ENTITATS

La regidoria de Participació Ciutadana va organitzar el dissabte, 11 de maig, la primera edició de la Fira d'Entitats de Porreres. Va comptar amb la participació de 17 entitats esportives, culturals i de lleure educatiu. Durant tot el matí i horabaixa s'organitzaren al voltant de la plaça un seguit d'activitats. La diada s'inaugurà per part de la Batukada de Porreres.

I GALA DE CULTURA

Divendres, 24 de maig, es va dur a terme la primera edició de la Gala de la Cultura amb l'objectiu de fer un reconeixement públic a totes les entitats del poble que fan cultura. Les entitats, per la seva part, varen poder reconèixer a persones, iniciatives o col·lectius de l'entitat. L'acte va comptar també amb l'actuació de la companyia Des-Equilibrats.

Les entitats culturals que varen ser guardonades són la Batukada de Porreres (reconeixement especial a Cristòfol Barceló, el director), l'Agrupació Cultural (que va proposar la revista *Llum d'Oli*), el Grup Foganya, la Coral de Porreres (va reconèixer a Sebastià Melià Mora per tots els anys de director i d'incondicionalitat), la Coral de l'Associació de Persones Majors de Porreres (va proposar el director Paul Heber López Castillo), Porreres TV, la Filharmònica Porrerenca (que va proposar reconèixer als seus socis), Aires de Montision, S'Estol Porrerenc (reconeixement als seus fundadors, Francisca Palerm i Tomeu Taberner), els Geganters de Porreres (que proposaren, a títol pòstum, a Tomeu Melià), els Gegantons, els Dimonions i els Carrots.

A més, l'Ajuntament va fer tres mencions especials a persones vinculades a l'àmbit cultural del poble: Toni Juan Garcies (a través de Porreres Ràdio), a Joan Melià Garí (per la seva contribució a la cultura i la llengua) i a Aina Ferrando i Joan Mesquida, a títol pòstum (com a fundadors del Museu de Porreres).

PLE ORDINARI DE MAIG

Dia 27 de maig es va celebrar el ple ordinari de maig. Dues setmanes abans, se n'havia celebrat un d'extraordinari en el qual es va aprovar la tercera esmena de deficiències de la modificació urbanística que ha de possibilitar la ronda que falta per fer. Tornant al de dia 27, s'hi varen aprovar dues modificacions de crèdit a través de les quals l'equip de govern destinarà doblers dels romanents a diversos projectes, entre els quals destaquen 40.000€ per a l'adquisició d'un terreny rústic pel camp experimental d'albercoquers i 190.000€ per al projecte de drenat-

ge d'aigües al carrer del Vent fins al carrer Illes Balears. A part d'això, s'aprovaren dues modificacions d'ordenances: la de benestar animal i la de preus de l'escola d'estiu. Finalment, s'aprovaren cinc mocions: les tres de MÉS (una moció per a la bonificació de les plusvàlues una altra per a la col·locació de pedres de la memòria i senyalització de les fosses comunes, la darrera, per a la millora i embelliment del camí cap al cementeri) i les dues del PI (una sobre la declaració d'algunes especialitats mèdiques de l'Hospital de Manacor, com a llocs de difícil cobertura; i una altra a per demanar al Consell que faciliti la creació d'aparcaments dissuasoris dins terrenys rústics al costat dels nuclis urbans).

TOMEU ROSSELLÓ VELANDO GUANYA EL 2n PREMI DE REDACCIÓ DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

Des d'aquestes pàgines volem donar l'enhorabona al jove porrerenc, alumne del Col·legi Verge de Montision, Tomeu Rosselló Velando, per haver obtingut el 2n premi al concurs d'expressió escrita de la convocatòria que organitza cada any el Parlament de les Illes Balears. La seva redacció es titulà «Responsabilitat» i versa sobre la importància de prendre les decisions de forma responsable quan afecten a més gent a part de nosaltres.

També el volem encoratjar perquè segueixi escrivint tan bé! De ben segur aviat serà un nou col·laborador del *Llum d'Oli*!

	<p>Veterinària Porreres Miquela Cintes Col. nº1014</p>
	<p>Cita prèvia: 672124107 </p> <p>C/ Cerdà nº 94 Porreres mcintesvet@gmail.com</p>

CORRELENGUA I DIADA PER LA LLENGUA

Dissabte, 4 de maig, la flama de la llengua va arribar al nostre poble. La varen rebre els atletes del Club d'Atletisme a l'alçada de Perola, ja que la flama venia de Lluçmajor. Una bona partida de porrerencs es varen unir en cadena a l'arribada de la flama, que venia des del carrer Major, amb la implicació de la Batukada, l'AFA del CEIP Climent Serra i l'A-

MIPA Verge de Montision, així com l'Esplai Albercoc. A continuació, es llegí un manifest per part de Maria Antònia Nicolau, Joana Mora i Joana Matas, tres dones involucrades durant molts d'anys en la defensa de la nostra llengua i cultura pròpia. El president de l'Agrupació, Francesc Melià, també va dir unes paraules. A tots ells els acompanyaven diversos membres del consistori porrerenc. Després, la flama prengué camí, de mà en mà en una cadena humana, per l'Avinguda, carrer Sala, carrer Tort i fins a la zona del Pont de la ronda Porrera. Des d'allà, un estol de ciclistes porrerencs la dugueren fins als Pagos perquè seguís el seu camí. Llarga vida a la flama de la llengua!

L'endemà, dia 5, l'Agrupació contracta un autocar per anar fins

a Ciutat, on es va celebrar una emotiva i emocionant Diada per la Llengua, organitzada per l'OCB i els Joves de Mallorca per la Llengua. La nostra entitat fou una de les moltes que s'uniren a la crida, que pretén deixar clar al Govern de les Illes Balears que la població mallorquina no tolerarà més agressions contra la nostra llengua. Segons diverses fonts, la gent que omplí la plaça Major i voltants arribà a les 40.000 persones.

EL GRUP ESCAQUISTA INFORMA... DE LES ACTUACIONS DUITES A TERME DURANT L'ANY 2024

En primer lloc, volem compartir que hem participat al Campionat de Mallorca per Equips amb un equip a primera divisió (format per 8 jugadors, tot i que només en competeixen 5 cada dissabte) i un equip (format per 5 nins i en juguen 4) a la Lliga Promoció Escolar. L'equip de primera divisió s'ha salvat, un any més, del descens a segona categoria, mentre que l'equip de nins ha fet un bon paper a la seva competició. Ha estat una molt bona experiència per als aprenents.

També hem participat a la Copa de Mallorca per Equips 2024. L'equip de Porreres va quedar setè de setze equips. Es disputà a set rondes per equips formats per quatre jugadors d'un mateix club. Dels set matxos disputats se'n varen guanyar quatre, se'n varen empatar dos i perdre, un, contra el que finalment va ser el subcampió del torneig. La competició va tenir lloc a l'Hipòdrom de Palma.

A més, l'Agrupació Escaquista ha participat juntament amb l'Agrupació Cultural en les activats de la festa de Montision i a la recent Fira d'Entitats que va tenir lloc a plaça. No volem acabar sense recordar-vos que cada divendres el Club organitza classes d'escacs per a joves jugadors al local de l'Agrupació Cultural. Set nins i nines assisteixen regularment a les classes. Animau-vos!

UE PORRERES, UN CENTENARI HISTÒRIC, UN ASCENS I EL COMIAT “D’IL CAPITANO”

Gabriel Mesquida Veny

2024 ha estat un any molt especial per a la UE Porreres que celebra el centenari del club i han aconseguit fer-ho de la millor manera possible: guanyant-se un ascens a tercera divisió, un fet que suposa tornar a la màxima categoria del futbol balear, 39 anys després.

La temporada del primer equip ha estat pràcticament impecable, ja que han aconseguit acabar primers del seu grup, guanyant 18 partits seguits i arribant a sumar un total de 83 punts dels 90 possibles. Només han perdut un partit en tota la temporada!

Tot i haver quedat primers del grup, per a poder ascendir s’han hagut de jugar uns *play-off* en els quals tant l’equip com els aficionats hem patit més del que ens hagués agradat. En primera ronda ens va tocar jugar contra el P.E. Sant Jordi (Eivissa) on, malauradament, després d’empatar a casa 1-1

vàrem perdre per 1-0 amb molts d’aficionats desplaçats, que no varen poder veure el tan desitjat ascens.

Tot i que no fos possible aconseguir l’ascens a Eivissa, al Porreres encara li quedava una segona oportunitat pel fet d’haver quedat primer classificat del seu grup. Aquesta vegada li tocà jugar-se-la contra el Rotlet Molinar, un equip contra el qual ja havien jugat durant la temporada i que havien guanyat en dues ocasions.

Encara que va ser una eliminatòria complicada, després dels dos partits (1-3 i 1-0, amb un global de 2-3 a favor de la U.E. Porreres), el Porreres s’ha proclamat guanyador de l’eliminatòria a casa. Ho ha celebrat amb els aficionats que, una vegada més, acudiren en massa a Ses Forques. D’aquesta manera, l’equip confirmava la seva plaça a la tercera divisió balear, junta-

ment amb P.E. Sant Jordi, Migjorn i Campos.

Aquest objectiu ha pogut ser assolit gràcies a la gran feina de l’entrenador Miquel Soler, que resumeix la temporada com a «històrica», de tot el cos tècnic i, és clar, dels jugadors, però també gràcies a l’afició que ha donat suport a l’equip cada setmana tant a casa com a fora camp.

«És un orgull poder veure tanta gent i, sobretot, tants d’al·lots de totes les edats que venen a cada partit, fins i tot a Eivissa» comenta el tècnic, qui també fa especial menció a aquests joves, perquè agafin impuls i ganes de voler jugar a futbol i fer-ho amb l’equip del seu poble. Cal fer especial esment a l’afició porrerenca, un grup de joves del poble que ha sorgit enguany i que tenen com a objectiu animar a l’equip durant els partits i transmetre aquesta empenta

del públic, tantes vegades anomenat «el jugador número 12».

Segons diu el capità Miquel Algaba «aniria fins a Montisyon i tornaria amb els ulls tancats per a poder pujar a tercera», fet que demostrat la seva estima pel club i tot el que representa per ell. També afegeix que «poder representar el poble i el club és tot un orgull per mi, que he estat tota la vida lluitant i jugant aquí», qui també aprofita per a donar les gràcies a tota l'afició que ha estat donant suport a l'equip durant la temporada i que acaba definint-la, ben igual que l'entrenador, com a històrica.

Un altre tret característic del futbol és conèixer altra gent i crear una unió entre la gent del poble i la gent que ve a sumar. El millor exemple d'aquesta unió entre poble i jugador és el porter nouvingut, Abdul Mendy, que confessa estimar el poble i apreciar l'estima que té tota l'afició cap a ell, des dels més petits fins als majors, i que s'ha convertit en «una experiència que sempre recordaré d'aquesta etapa».

També aprofita per a enviar un missatge a tota l'afició: «que segueixin il·lusionats tal i com ho han fet durant tota la temporada, que segueixin donant suport a l'equip que, al cap i a la

fi, tots som un».

També volem esmentar el segon equip, tot i que la temporada no hagi estat la millor possible –han quedat a l'onzena posició a lliga–, han aconseguit doblar els punts de l'any anterior i consolidar una base que servirà per a fer créixer el projecte.

Enguany també ha estat una mica diferent, ja que han hagut de dir adeu al seu capità, Andreu Sorell Juan, qui ha penjat les botes a final de temporada. Un porrerenc, referent i exemple tant dins com fora del camp de futbol, que de ben segur l'equip tro-

barà a faltar.

Així com diu ell mateix, «no m'imaginava mai fa deu anys arribar a ser capità del Porreres i, quan tot l'equip va voler que ho fos, va ser una alegria immensa. La veritat és que ho he gaudit i ha estat tot un orgull ser capità al meu poble». També ens parla de tots els records que s'endú: «tots bons. Malgrat que els resultats no hagin acompanyat, la gent sempre ha respost bé. El millor? El darrer partit. És una cosa que no oblidaré mai, així com em va acomiadar l'equip no ho deixaré de record ni d'aquí a 20 anys».

CAMPIONAT DE MALLORCA DE BÀSQUET INFANTIL MASCULÍ A PORRERES

Els dies 26, 27 i 28 d'abril el pavelló Joan Llaneras va ser l'escenari del campionat de Mallorca de bàsquet en la categoria infantil masculí, en la qual va prendre part l'equip Campos-Porreres. Tres dies de bon bàsquet i molt ambient que van finalitzar amb l'equip en segona posició, la qual

cosa els va permetre competir en el campionat de les Balears, on novament quedaren segons igualant així el que l'any passat feren els companys de la promoció anterior. Enhorabona als jugadors, als entrenadors i als clubs per aquests èxits!

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

MARÇ

Dia 2	4,1 litres/m ²
Dia 7	3,0 litres/m ²
Dia 8	0,5 litres/m ²
Dia 9	19,0 litres/m ²
Dia 24	0,6 litres/m ²
Dia 25	5,0 litres/m ²
Dia 26	3,0 litres/m ²
Dia 29	inapreciable
Dia 30	4,6 litres/m ²
Dia 31	0,2 litres/m ²
TOTAL	40,0 litres/m²

ABRIL

Dia 18	2,2 litres/m ²
Dia 21	inapreciable
Dia 22	7,6 litres/m ²
Dia 23	11,7 litres/m ²
Dia 27	2,0 litres/m ²
Dia 28	0,5 litres/m ²
Dia 30	2,7 litres/m ²
TOTAL	26,7 litres/m²

MAIG

Dia 1	1,3 litres/m ²
Dia 7	5,7 litres/m ²
Dia 15	0,1 litres/m ²
Dia 20	0,9 litres/m ²
Dia 21	0,4 litres/m ²
Dia 30	2,0 litres/m ²
TOTAL	10,4 litres/m²

Joan Sastre Vanrell

(Porreres, 1997) ha aconseguit el campionat de la lliga grega amb el seu actual club, el PAOK de Salònica, després d'una gran temporada. Durant la temporada, ha fet un gol i ha donat quatre assistències i ha jugat 26 partits en la seva tercera temporada al club.

SABEU QUE...

Consell de redacció i qualque ajudant

...Felipe Sexto va atorgar el títol de reial a S'Academi de sa Llengò Baleá? Un mes després, el Consell va demanar a la casa reial que els el retiràs...

...a Mallorca ja no hi cabem? Feis oli!

...el ministeri de Cultura ha eliminat el premi a la tauro-màquia? Olé!

...en els darrers anys Balears ha perdut més de 4.000 petits comerços? I el peix gros es va menjar el petit.

...la nostra economia se'n va per amunt i la renda per avall? Val més un ric que cent pobres.

...les aspiradores deixen ben net? I també escampen molta pols!

...els banys del parc de n'Hereveta varen romandre tancats aproximadament un mes? Anar a cercar la clau a l'Ajuntament no va funcionar i ara tornen a estar oberts...

...el Parc està que bull? Marxa, marxa!

...alguns veïnats també bullen? És que cada dos per tres...

...mig any després de rebre'n les claus, el centre de dia encara està tancat?

...els cans continuen acampant allà on volen? Enhorabona als qui no deixen rastre!

...a hores d'ara a Balears hi ha gairebé més cotxes que gent? Pip-pip!

...ara que ha arribat l'estiu és l'època de festes, verbenes, concerts... i heu d'anar alerta amb les gateres? Un suc, una taronjada, una aigua i mira si te riui!

...els "irresponsables" de tot el desgavell que patim viuen dins la bombolla de qui dies passa anys empeny i ja ho veu-

rem? I ja te n'avendràs!

...la llengua i la cultura són les arrels d'un poble? Si desapareixen, desapareix el poble...

...tots els projectes que han de conformar el futur més pròxim de Porreres estan quasi tots enlaire o aturats? Hi ha d'haver medalles per a tots.

...el que no aturen són les festes, els balls, les fires i els mercats? En tenim per remenar i triar.

...a Mallorca ja es lloguen piscines particulars per hores? La pela és la pela.

...de tot plegat només en podem treure una conclusió? De fora en vendran que de ca nostra ens trauran!

...*L'illa de la calma* de Rusiñol ha passat a ser l'illa de les calamitats? En quasi tots el aspectes.

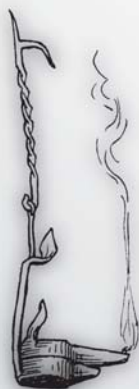
...el porrerenc Joan Sastre Vanrell ha guanyat la lliga grega de futbol? Enhorabona!

...només una dotzena d'escoles, totes elles concertades, s'han adherit al pla de lliure elecció de llengua per al curs vinent? "Éramos pocos y parió..."

...a la fi la UE Porreres ha ascendit a tercera divisió? Enhorabona! Ara, s'haurà de lluitar per a mantenir la categoria!

...al camp de futbol de Porreres hi manca un poc d'educació per part d'algunes persones del públic que miren el futbol? Quin exemple donen als més joves, insultant a contraris o àrbitres?

...al darrer ple totes les mocions presentades (tres de MÉS i dues del PI) varen sortir aprovades per unanimitat? No pareix vera, després d'aquest primer any de tensions entre equip de govern i oposició!

EL LLUM D'OLI TAMBÉ ÉS VOSTRE

T'agradaria veure publicada la teva opinió al *Llum d'Oli*? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com, o en persona quan ens topis pel carrer!

Si t'interessa, pots consultar els números anterior en format digital a l'apartat «Llum d'Oli» de la nostra web www.agrupacioculturalporreres.cat.

Volem ser la veu del poble! El Llum d'Oli és cosa de tothom!

EL LLUM D'OLI, PEL MÓN!

Redacció

Potser alguns de vosaltres pensareu que el *Llum d'Oli* només es llegeix al nostre poble. I, tot i que és cert que la majoria d'exemplars es reparteixen per la Vila, la nostra revista també arriba mar enllà!

A dia d'avui es reparteixen 295 revistes entre socis i subscriptors, una xifra que des de fa dècades es manté, però que en aquests darrers anys ha viscut un creixement lent, però constant. A aquesta xifra, se li han de sumar les revistes que es venen als diferents punts col·laboradors (la Cooperativa, l'estanc Es Cantó, la papeteria PEMI, fruiteria Ca Na Maria, restaurant l'Escrivania i l'estanc nº1), que solen ser entre 20 i 30 exemplars per cada número. Això converteix la nostra revista en un referent dins el Pla de Mallorca, ja que hem de pen-

sar que si de mitjana cada exemplar físic el poden llegir tres persones (per a posar una xifra raonable), d'aquests

tres-cents i busques d'exemplars que es reparteixen/venen, en surten gairebé un milenar de lectors. S'ha de

La revista a tot el món

Feis arribar el LLUM D'OLI a qualsevol lloc del món. La millor carta que podeu enviar a un familiar vostre és la revista que recull tota l'actualitat de Porreres. És molt fàcil: basta que ens faceu arribar l'adreça on l'hem d'enviar i, cada vegada que surti, puntualment, la podran rebre PER AVIO.

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

- Mallorca i Estat Espanyol..... 500 ptes anuals
- Europa i Amèrica ..... 800 ptes anuals
- Resta del món..... 1000 ptes anuals

Vos ho agrairan

Bar Pub

ES FAROLET

COOPERATIVA AGRICOLA DE PORRERES

(Sdad. Coop. Ltda.)

Tel.: 971 64 71 81

E-mail: agricolaporreras@hotmail.com

Carrer de sa Cooperativa, 29
07260 Porreres - Illes Balears

pensar que molts exemplars del *Llum d'Oli* es poden llegir als bars, perruqueries, gestories o establiments semblants!

De tots aquests lectors que viuen fora de Porreres (i fins i tot, fora de Mallorca), n'hi ha uns pocs que la seva fidelitat i estima cap a la revista, l'Agrupació i Porreres, els ha duit a voler rebre el *Llum d'Oli*. Hem preparat uns mapes on es pot observar la «diàspora» dels lectors de la nostra capçalera: com podeu veure, molts són els racons mallorquins on arribam; i, tot i que menys nombrosos, també són destacables els indrets de la resta d'illes i de la península on ens lleixen.

I és que una trajectòria de gairebé 46 anys d'història, no seria possible si no hi hagués un compromís ferm de tant de persones per a fer realitat aquesta

revista. Una revista que, a més, s'ha convertit en un important i emocional vincle amb el nostre poble per a totes aquelles persones que viuen enfora d'ell.

Com a nota curiosa, us deixam amb un retall de la revista de l'any 1989, on s'informava de com es podia fer arribar «per tot el món» el *Llum d'Oli* i què costava.

+
Juaneda
miramar

Anàlisi Clíniques

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
de 8:00 a 10 hores

Carrer Sa Galla 19 B
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas (no muface), Asisa, Agrupació Mutua, Axa, Mapfre (no muface), Sanitas, DKV, Groupama, L'Aliança, Caser, Fiatc...

PAPERERIA NOVA PEMI

Papereria, llibreria, joguines,
regal i molt més!

C/ Pou Florit, 20 - Porreres
Correu:
pemipapereria@gmail.com
Telèfon: 651 803 534
@papelerialpemi

mleiva@viajespegaso.com
C/ 31 de desembre, 13 - 07003 Palma de Mallorca
Tel. 971 76 34 92 - www.viajespegaso.com

NOVA ADREÇA

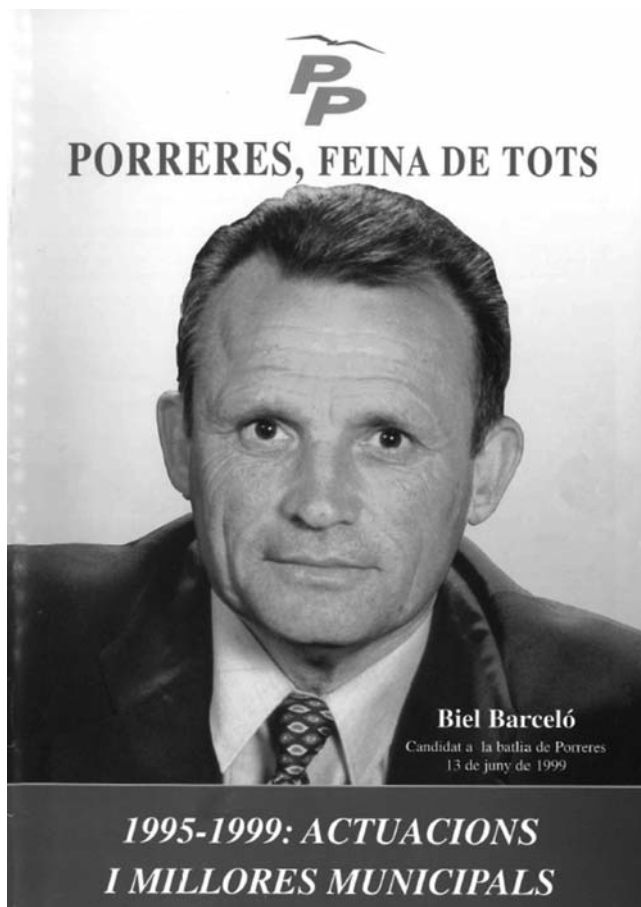

«NO EM VAIG CONSIDERAR MAI UN POLÍTIC, SINÓ UN GESTOR DELS DOBLERS PÚBLICS»

Consell de Redacció

Entrevistam a Biel Barceló Garí, Corró, que va néixer un 3 de gener de 1947, a Porreres. Va estudiar el batxillerat elemental i la Formació Professional de segon grau a València. Després, va treure la titulació de professor d'autoescola a Madrid.

Des del 1974 fins que es va jubilar va ser professor d'autoescola; de fet, són molts els porrerencs i porrerenques que han après a conduir amb en Biel. Aquesta fou la seva principal ocupació, però no la primera, ja que abans d'obrir l'autoescola va tenir dos tallers de mecànica.

Com vares arribar al món de la política?

En Josep Roig *de Son Amat*, l'any 1987, es va presentar com a candidat a la batlia pel partit Alianza Popular i em va demanar si volia formar part de la seva llista. A mi, en aquell moment, no m'agradava gaire el que es feia i com es feia i per això vaig decidir acceptar l'oferta. Dins d'aquella llista vaig anar de número tres com a independent.

Una vegada celebrades les eleccions, encara que el nostre partit fou la llista més votada, obtinguérem el mateix nombre de regidors que Unió Mallorquina (5 regidors). L'absència del regidor Miquel Ferrà (PSOE) va propiciar que el nostre partit governàs.

Vaig començar al capdavant de la regidoria de cultura. Eren temps molt diferents, si ho comparem amb ara. Teníem un pressupost de 70 milions de pessetes (420.000 €) dels quals només un milió (6.000 €) es destinava a l'àrea de cultura i esports.

Jo no m'he considerat mai polític, més aviat diria que, juntament amb l'equip de govern, vam procurar gestionar els doblers públics de la manera que vam considerar més beneficiosa per al poble, optimitzant els recursos, sense malgastar-ne. S'aprofitaren molt els pocs recursos que hi havia.

Vàrem començar la nostra legislatura amb 7 milions de pessetes de deute municipal i quan nosaltres deixàrem l'Ajuntament, l'any 1999, a les arques municipals hi havia 70 milions que, entre altres coses, estaven destinats a la construcció del pavelló.

A més de la regidoria de cultura i esports, en Biel durant les seves etapes dins l'Ajuntament va gestionar les àrees d'urbanisme, circulació, serveis socials, entre d'altres; i assumí les funcions de batlia quan en Josep Roig va emmalaltir.

De quins projectes i iniciatives de les que duguéreu a terme et sents més orgullós?

Sens dubte, de la implantació dels serveis socials. L'església i el voluntariat eren l'únic servei que vetllava les persones necessitades. Des de l'Ajuntament fins aleshores no s'hi havia fet res. I després de fer un estudi inicial sobre les necessitats socials del poble va quedar palès que Porreres era el poble que més necessitats tenia de la comarca. Hi havia pobles que ja tenien implantat aquest servei, però Porreres, no.

Juntament amb na Júlia Viedma, que en aquells moments havia acabat la seva formació com a treballadora social, vam dissenyar el pla d'implantació i vam calcular el pressupost necessari per a dur-lo a terme. L'Ajuntament no tenia pressupost suficient per a afrontar aquestes despeses, però vam aconseguir que el Consell de Mallorca ens dotàs amb la quantia necessària per a afrontar-ho. Amb la creació dels serveis socials va pujar molt el pressupost de l'Ajuntament.

Altres projectes que també vull destacar de la nostra gestió municipal serien la potabilització de l'aigua, el parc de n'Hereveta i la reforma circulatoria amb la consegüent obertura de múltiples carrers. Vam ser capaços d'obrir quatre carrers principals: Illes Balears, es Rafal, Vileta i Vent, quan l'Ajuntament sols hi podia destinar 7 milions de pessetes i, com us podeu imaginar, el cost era molt superior. Vam saber cercar l'ajuda econòmica necessària de les instàncies públiques superiors per a poder dur a terme aquests projectes.

I algun projecte que recordis especialment conflictiu?

Sens dubte, el de circulació. Aquest ens va dur molts de maldecaps.

Com veus la gestió municipal actualment?

Pens que actualment hi ha massa despeses fixes. Encara que el pressupost sigui alt, queda poc per a fer inversions.

Creus que ha canviat la manera de fer política? El tarannà dialogant dels polítics?

Actualment, es fa més política que no es feia, però malgrat les diferències, la relació entre ells sembla ser bona.

L'any 1999 en Biel es va presentar com a candidat a batle pel Partit Popular i, malgrat guanyar les eleccions, Unió Mallorquina i la coalició Socialistes de Porreres (PSM-PSOE) pactaren. Ell quedà fora de l'equip de govern i el seu partit va passar a formar part de l'oposició.

Creus que els pactes entre partits beneficien a la ciutadania o creus que hauria de governar la llista més votada, tal i com sempre ha predicat el Partit Popular a nivell estatal?

Com he dit abans, jo no em consider polític i aquesta és una pregunta sobre política. De totes maneres, pens que tot depèn de les persones, sobretot als pobles petits.

En aquests pobles, l'Ajuntament hauria d'estar format per persones que encara que fossin d'ideologia diferent, estimassin cap allà mateix en benefici del poble.

Jo sempre he cregut en les llistes obertes, en el sentit que tots els partits tenen persones vàlides i consider que s'hauria de poder votar persones, no partits. A pobles petits això hauria de ser viable.

Quins canvis positius i negatius veus en la política municipal d'avui?

Ara la gent està més formada i té més cultura i educació. Per tant, fa més bon fer feina i no hi ha tant de perill de conflicte. Al llarg de la història la manca de cultura i educació ha donat lloc a molts de problemes.

I, com a aspecte negatiu, voldria remarcar la importància de tenir present que els diners són públics i no s'han de malgastar, i de vegades això passa.

T'agradaria tornar a la política municipal?

No, ara ja no.

Quines altres relacions/càrrecs has tingut amb la cultura de la vila?

Durant molts d'anys, en concret des de l'any 1998 fins al 2023, he estat representant de socis de la Filharmònica Porrerenca, als inicis amb en Miquel Sagreras Peixet. El motor del poble són les entitats i és molt important que no hi hagi problemes interns i/o entre elles. És necessari la cohesió i entesa per a evitar la fractura i divisió. Com a representant de socis aquests sempre han estat els meus objectius.

Per acabar, quines qualitats creus que ha de tenir un bon polític?

Per damunt de tot, un polític ha de tenir la capacitat de gestionar els doblers públics com si fossin els seus propis, fora malgastar-los. A més, ha de ser una persona que sigui capaç de preveure i fixar objectius a curt, mitjà i llarg termini. La virtut més gran que pot tenir una persona és la capacitat d'anticipació. Finalment, un polític ha de ser una persona formada que tingui ganes d'aportar i estar al servei del ciutadà, sense esperar res a canvi.

EL TEMPS DE MEL I SUCRE

Jaume Rosselló Tomàs

Ens regalarem minuts de mel i sucre
i, amb la innocència dels infants,
els estotjarem a la capseta de fusta
que ja fa temps que reposa subtil
damunt del canterano, impassible
al pas del temps i de les vides.

Ens regalarem minuts de mel i sucre,
com joves plens d'inconsciència
broden somnis d'amor i sexe,
amb la mala traça dels pocs anys,
amb la tendresa de l'edat,
el dia que la lluna ens va somriure.

Ens regalarem minuts de mel i sucre,
ja amb la plenitud dels grans,
assumint el pes de l'enteniment
i aprenent, sempre aprenent
que al costat del gran jardí
els estels que he desitjat també hi floreixen.

Ens regalarem minuts de mel i sucre,
fins al darrer batec del món,
quan la terra ens retorna l'acolliment
i la nit ens abraça en pau,
acaronant records escrits al temps
plens de minuts de mel i sucre.

CONTINUEN LES CROADES

Lluís Sastre Barceló

A Palestina el gall canta
un pic que s'ha post el sol
i ja van vestits de dol
que la parca no s'espanta.
Entre filats de taranta
s'ofeguen dins la dissort.
L'aigua, enfora de bon port,
de vermell es tenyirà
abraçant-se al riu Jordà
per desembocar al mar Mort.

Terra Santa, atura ja
l'esvástica tradició
amb arrels de religió
de l'arbre que vas sembrar.
Ni Jahvè ni la Torà,
ni Al·là ni l'Alcorà,
d'allà d'alt cap déu davalla
perquè la injustícia calla
on el plor desesperant
i cada somni d'infant
és fet de bomba i metralla.

...M'AGRADEN LES PARETS SEQUES

Mercè Oliver Oliver

No em cans de mirar
com encaixen les seves
pedres, sense cap mena
de lligam.

Vaig triar-ne una per a
retratar el Consell
de Redacció d'aquesta
revista.

Esper que us agradi la
foto.

#PaisatgeNostrat
#ConsellDeRedacció

L'OBTURADOR

ETIMOLOGIA

Cesca A. Roig Sampol

BIÒPIC

Retrat biogràfic, pel·lícula basada en la vida d'una persona famosa.

Etimologia

De l'anglès *biopic*, abreviació de *biographical (motion) picture*, 'pel·lícula biogràfica'.

PREQUÈLA

Obra audiovisual o literària que es basa en els personatges o els fets d'una altra obra creada amb anterioritat i que narra fets previs als esdeveniments que relata l'obra inicial.

Etimologia

De l'anglès *prequel*, mateix significat, mot format amb el prefix *pre-* i la segona síl·laba de *sequel*, 'seqüela', del llatí *sequela*, derivat de *sequi*, 'seguir'.

FARSA

1. Comèdia burlesca generalment en un sol acte.
2. Cosa fingida que es pretén fer passar com a vera.

Etimologia

Del francès *farse* (avui mal escrit *farce*), i aquest, del llatí vulgar *farsus*, llatí clàssic *fartus*, participi de *farcire*, 'farcir'; pel fet d'haver-se introduït primer aquestes peces còmiques enmig de les representacions dels misteris, com un farciment.

BM ESPORT - SABATES
Ballester Melià

C/ L'Almoina, 19
07260 PORRERES

Tel. 971 16 82 76
Tel. Part. 971 64 74 21

EN RECORD AL NOSTRE COL·LABORADOR FRANCESC SERVERA VENY

Dia 15 d'abril ens va deixar un bon amic, subscriptor i company del *Llum d'Oli*, el fotògraf aficionat, Francesc Servera Veny.

En Xesc va iniciar, al número 150 de la revista (2017), la secció "l'Obturador" (paraula que es refereix al dispositiu d'una màquina fotogràfica a través del qual es controla el temps d'exposició de la pel·lícula a la llum), nom que va escollir ell mateix. El varen convidar a participar els coordinadors, Catalina Maria Garí i Sebastià Lliteres, i ell no va dubtar a posar la seva càmera fotogràfica i les seves estones lliures a disposició de la revista, regalant-nos desenes de fotografies que restaran per sempre més en el nostre record, com per exemple les portades dels números 151 i 154.

Amb aquesta nota volem retre-li homenatge. A ell, a la seva senzillesa, a la seva fina mirada per a captar imatges precioses i captivadores, a la seva rialla, a la seva creativitat, al seu amor per la nostra llengua i cultura, al seu amor pel seu poble, Porreres.

Gràcies, Xesc, per tot el que ens has deixat. No t'oblidarem mai.

ENTREVISTA AL MÚSIC JOAN MARTORELL

Aina Font Roig

Sabem que et vas iniciar en la música perquè ton pare, com vas explicar al Pregó de 2018, era un melòman i a casa teva sempre hi havia música sonant. Vas començar els estudis de piano, però amb aquest instrument no podies tocar amb la Banda. Per què tenies aquesta il·lusió per a formar part de la Filharmònica?

La Banda sempre ha estat integrada a la meua vida, record que quan amb mon pare anàvem a les festes em cridava molt l'atenció. Per mi, quan tocaven *Artín*, sentia el meu himne, i sempre havia duit la curolla de tocar amb la Filharmònica. Veia l'entitat com un grup d'amics que tocaven i feien música junts, les dues coses més guapes que pot haver-hi en aquesta vida, l'amistat i la música, aspectes que em motivaren des de molt petit. Però el piano no era un instrument per a anar-hi i la percussió va ser la via, tot i que no va ser el primer instrument. Em varen donar la trompeta, que feia que els morros se m'inflassin molt, no sé si tenia una espècie d'al·lèrgia o què, després em varen donar el clarinet o el saxo, no m'en record, i per a acabar, ja vam passar a la percussió, que era el que m'agradava més.

Què va significar la Filharmònica Porrerenca per a tu?

Tot. És com si tu li demanes a un futbolista on va començar la seva cantera. Per a mi van ser com les meves arrels, vaig aprendre a estimar, a viure i a compartir la música i, a part d'això, vaig tenir l'oportunitat de passar per tots els àmbits que la banda et dona: músic, subdirector, membre de la junta directiva, president i director. No podia demanar més. Vaig viure la Filharmònica des de tots els caires possibles, i això també, de cara a l'actualitat, m'ha donat la possibilitat de viure i entendre la música d'una forma més global. Tot això és gràcies a la Filharmònica.

Per a un que no sap música, en què consisteix la teua feina?

Tenc diferents vessants professionals, una seria com a compo-

sitor. Ve algú i m'encarrega una obra per a audiovisual, teatre, dansa, pel·lícula... el que sigui. Em donen aquell guió o història i jo he d'intentar acompanyar-la amb música. Després hi ha la vessant d'orquestrador, que és una mica més complicada d'entendre. Un compositor que normalment fa música per a cinema, necessita algú que pugui elaborar totes les partitures perquè l'orquestra pugui interpretar aquella obra que ha compost a través d'un ordinador a casa seva. El compositor necessita una persona que conegui com funciona una orquestra perquè pugui adaptar la seva composició a la formació i així poder-la gravar. Com a director, normalment dirigesc les obres que he orquestrat, ja que és més fàcil perquè conec la composició. Quan vaig a dirigir una orquestra, sigui la que sigui —de Budapest, Praga, Londres o Viena— ja sé què vull obtenir, així que dirigesc les sessions de gravació i en faig la direcció musical. El millor d'aquesta professió és que et dona moltes vessants que pots explorar. M'encanta dirigir un projecte, compondre, orquestrar, produir, m'agrada tot, perquè al final pots aprendre coses de tot i de tothom.

Per això, tornant a la Filharmònica, fer feina en grup és com un aprenen més. Si ets tu tot sol acabes fent el que tu saps fer; en canvi, si fas feina amb gent t'obligues una mica a superar-te cada vegada més.

Com vas començar amb aquestes vessants i com vas decidir que això era el que volies fer?

Sempre havia compost música, a Porreres cada any realitzava els concerts amb la meua música —totes les peces instrumentals, perquè cant fatal. La gent em deia que aquella música podia ser de pel·lícula, i això em va obrir una mica el cuquet. Per a fer-ho, Mallorca no era el lloc ideal en el moment, perquè no hi havia gaire producció audiovisual, ara ja sí, però en aquell moment, no, i havia d'anar-me'n a Madrid o a Barcelona. Aquí va ser quan vaig decidir venir a Barcelona per proximitat, llengua i per mil coses que m'atreuen. I va ser quan vaig comen-

çar a fer tot això. Heu de saber, però, que fou una casualitat que entrés en el món del cinema com a orquestrador: el meu millor amic, en Sergio de la Puente, quan ens vam conèixer estava fent una pel·lícula i necessitava un orquestrador, va escoltar una música meua i em va dir: «Ostres, Joan, tu podries orquestrar el meu projecte», i vaig acceptar.

A partir d'aquesta pel·lícula, *El lince perdido*, vaig començar a orquestrar per a altra gent, que era una cosa que mai havia imaginat que es podia fer, no coneixia aquest ofici. Una tasca em va dur a una altra i, boca a boca, em van començar a demanar produccions. Va ser com una casualitat que m'ha duit fins aquí. Després, a partir d'això, ja ha vingut el tema de la composició. I he seguit composant, que és el que m'agrada més.

Com és el procés des del moment en què t'encarreguen compondre o orquestrar un treball i enregistrar-lo?

Quan he d'orquestrar, el compositor m'envia una sessió de la música que ha compost, normalment feta amb un programa d'ordinador a posta i, com que tot això està fet amb un teclat (de piano), no es pot enviar directament a l'orquestra. Aleshores, amb una demo del compositor, faig la partitura per a cada instrument, afegesc dinàmiques, tècniques... tot el que es requereix. Per a fer això necessit conèixer què pot fer l'orquestra, què pot fer un violí, un contrabaix, un flautí, tot. He de saber com combinar-los per a poder passar al paper tot el que el compositor té dins del cap. De vegades, depenent de l'orquestració, t'envien una línia de piano i tu has de treure tota l'orquestra i, altres, t'ho envien tot molt específicament.

Quan ja he fet les partitures, ho envii a l'orquestra —normalment enregistra amb la de Budapest—, vaig allà i comença el procés. Normalment es pot enregistrar l'orquestra junta o pots gravar-la per seccions: les cordes per una part i després les fustes i els metalls, en una sessió diferent. Això es fa perquè així les tens en diferents capes i, a l'hora de mesclar-les, tens més marge per a decidir com vols que soni. Si s'enregistra tot junt, és molt difícil perquè no tens marge, tot es mescla en els micròfons. Però això depèn del pressupost, si en tens poc i ho has de fer tot en una sessió, els graves tots junts, però jo, si puc, ho faig per separat. Després d'aquí ja es passa a la mescla, si la música és meua, jo hi som present, però si no ho és, ja he fet la meua feina i ho fa el compositor amb el seu propi mesclador.

Quan he de compondre, m'envien un guió, el primer muntatge de la pel·lícula, el que sigui. El visualitzo i parl amb el director per a saber una mica què vol. Començo a compondre idees, temes principals... Això ho vas mostrant al director en qüestió, et van aprovant temes i, quan ho tens tot, fas el mateix procés d'orquestració i enregistrament. Jo, per exemple, amb *Los buenos modales*, que és la darrera pel·lícula que he fet, vaig fer tot això, i l'orquestració també. Després ja vaig seguir el procés habitual com quan no ho he compost jo: orquestrar, enviar partitures, gravar a Budapest i aquí sí que hi vaig ser fins al final,

per a fer la mescla de la banda sonora i el visionat de la pel·lícula, per a saber el nivell en què està la música: si està molt forta, fluixa, si els diàlegs se senten, moments on la música té més importància...

Dins la teua carrera, quines són les fites que consideres més importants?

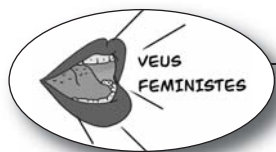
Quan era petit tenia un somni: que l'Orquestra Simfònica de les Illes Balears estrenés una obra meua, i això va passar quan tenia 22 o 23 anys, que van estrenar una cantata. Després tenia també la fita d'enregistrar un disc amb un dels meus referents musicals, en Lito Vitale, i el meu primer disc el vaig gravar amb ell. Aleshores, aquests dos somnis ja estaven complits.

A partir d'aquí, no m'hagués imaginat mai fer feina amb en Hans Zimmer, perquè no era una cosa que entrés dins el meu cap, és un fet que ni t'imagines que pot passar. Això va superar una mica tots els somnis, poder fer feina amb una persona així, conèixer-lo... A partir d'aquí tot ha estat un regal, poder-me dedicar a la música és la gran fita.

Hi ha alguna cosa que els porrerencs no saben de tu i que t'agradaria que sabessin?

Crec que de la meua vida professional es pot saber tot, l'únic que pot ser interessant, si és que li interessa a algú, és que crec que tot es pot fer. Porreres ha donat molts bons artistes, ha donat molta gent que realment ha perseguit els seus somnis. De mi el que poden saber és que realment per casualitats, feina i constància he pogut fer tot el que volia fer. La vida és circumstancial, et passen coses i ja està. Jo crec que el més important és que me'n vaig anar de Porreres i de Mallorca una mica per a seguir fent feina amb la música, i avui en dia encara em puc dedicar a això i puc viure'n, que és el més important per a mi; la resta és circumstancial, amb qui facis feina avui serà amb aquests i demà serà amb uns altres, però mentre tinguis feina i et puguis dedicar a això, ja està. Jo ja estic pensant amb la meua jubilació, no musical, sinó de només dedicar-me als projectes que realment vulgui i ja està!

<p>CONFECCIÓ A MIDA DISSENY INTERIOR DECORACIÓ TÈXTEL</p>	<p>ChITÓN DECORACIÓN</p>
<p>www.chitondeco.com info@chitondeco.com</p>	
<p>DAGMAR & ERICH FUSS 07260 Porreres/Mallorca Tel. 971-16 82 57 Ctra. Porreres – Campos km 0,4 Fax 971-16 85 28</p>	

MÉS ENLLÀ DE LES BALES

UN DOCUMENTAL EN MEMÒRIA DE LES DONES
QUE PATIREN LA REPRESSIÓ FRANQUISTA

Veus Feministes de Porreres

L'Associació Veus Feministes, amb la idea de fer un homenatge a les dones que patiren la repressió franquista, va presentar, el passat diumenge, 21 d'abril, *Més enllà de les bales*, un documental que es projectà a l'oratori de la Santa Creu i que va precedir la col·locació d'una placa al Racó de la Memòria.

Porreres recorda els republicans desapareguts i assassinats durant la Guerra Civil. Per una banda, fa un homenatge institucional el 14 d'abril en memòria dels porrerencs assassinats, dels homes afusellats darrere l'oratori de la Santa Creu; i d'Aurora Picornell i les Roges del Molinar, que es pensava que estaven enterrades a una fossa del cementiri porrerenc, però les trobaren a Son Coletes, a Manacor. Per altra banda, el 15 d'agost, l'Aggrupació Cultural reconeix els porrerencs que van ser tancats a Cals Hermanos per a dur-los a matar aquell mateix dia de 1936. Aquests merescuts homenatges són més que necessaris i afecten quasi 150 homes.

Veus Feministes ha volgut posar en relleu aquelles altres històries de repressió i violència, no estrictament física, que patiren les dones i que, pel simple fet de ser-ho, no s'han reconegut mai. Aquesta associació ha fet homenatge a les mares, dones, filles i germanes d'aquests homes assassinats, les que quedaren vives i sofriren el dol a porta tancada, les que patiren l'aïllament social, les burlas i els menyspreus, i les que hagueren de fer front a la violència institucional de l'administració o de l'església.

Amb aquest objectiu s'ha construït *Més enllà de les bales*, un treball iniciat i dirigit per les sis dones que formen la comissió de memòria de Veus Feministes: Antònia Amengual, Caterina Cerdà, Cati Coll, Marta Escoda, Xisca Garí i Maria Rosa Juan. Gràcies al suport de l'historiador Tomeu Garí, s'han entrevistat persones que tenen algun lligam amb el nostre poble, malgrat que algunes resideixin

a altres indrets com la Colònia de Sant Jordi, Montuïri o Santa Maria. Així, Maria Garau Juan, Joana Mas Mesquida, Antoni Serra Blanch, Catalina Ribas Moll, Maria Mulet Martorell i M. Rosa Juan Moll, que són les protagonistes del documental, han contat les seves experiències i les de les seves mares o padrines. Unes històries que s'han volgut reflectir amb respecte i sensibilitat.

Pel que fa a les vivències, es constata que alguns aspectes, com l'aïllament, el menyspreu i les amenaces, es repeteixen en els diferents relats, la qual cosa fa pensar que la repressió era dirigida, era intencionada. Alguns dels continguts dels testimonis fan referència a la recerca, a la desaparició, a la mort i al dol dels seus éssers estimats. També es descriu com eren aquestes dones i com va viure cadascuna aquella situació; per exemple, unes van ser més batalladores, parlaven del que havia passat i ho explicaven als seus fills. D'altres ho passaven tan malament que van optar per a evitar que els seus fills sofrissin i no en parlaven mai. Algunes mares s'aïllaren i prohibiren als fills d'anar a certs llocs. Fins i tot un testimoni explica que deixà d'anar a l'escola i que era la seva mare qui l'ensenyava a llegir a través de les *Rondalles Mallorquines*. A més a més, es descriu com van haver de sobreviure i tirar la seva família endavant i qui les va ajudar.

Avui dia, hi ha famílies que encara no saben per què mataren els seus éssers esti-

mats, atès que no militaven en cap partit ni sindicat. També sorprèn que encara hi hagi persones que no volen parlar del que va passar i persones que no han deixat de tenir por, i més ara que veuen que amb el creixement de l'extrema dreta podem reviure el que va passar el 1936. A més a més, queda patent que la reparació es va iniciar, però hi ha molt per fer, queden moltes preguntes per a respondre i deutes per a reparar. Per això, des de Veus Feministes s'espera que *Més enllà de les bales* sigui una eina més per a reivindicar que la Llei de Memòria Històrica no s'ha de tocar.

Pel que fa als elements tècnics i artístics, s'ha comptat amb Llorenç Vadell que ha gravat i muntat el documental. De la mateixa manera, les veus en off han estat posades per l'actriu Lluqui Herrero i, gràcies a la cessió de la música de Joana Gomila, Laia Vallés, Guillem d'Efak, Lluís Llach i Roger Mas, i del suport de Jaume Manresa i Jaume Salleres, s'ha aportat la sensibilitat necessària per a contar la història. Obviament, agraïm també a totes les persones que ajudaren a fer la presentació de dia 21 d'abril: a Joan Puigserver, de la Parròquia de Porreres; a Júlia Vaquer i Lluqui Herrero, a Tomeu Barceló Matas i a Jaume Barceló. A Pau Cases, per fer i col·locar la placa; a l'Ajuntament de Porreres, per a deixar-la col·locar, i a les més de 250 persones que assistiren a aquest acte.

Per acabar aquest escrit, Veus Feministes de Porreres vol donar les gràcies especialment a les protagonistes de *Més enllà de les bales*, que han volgut contar el que va passar el 36, per què, tot i que no pareix vera, ens ho creguem. Gràcies per confiar aquest tresor a compartir. Contarem la vostra història fins que faci falta, explicarem la força i la determinació que tenien les vostres mares i padrines que no volien que visquéssiu amb por, i que varen mantenir la llavor i l'esperança per a construir un Porreres millor.

L'ÚS DEL CHROMEBOOK A DEBAT

AFA CEIP Climent Serra i Servera

A principi d'aquest curs s'ha renovat la junta directiva de l'associació de famílies d'alumnes (AFA) del CEIP Climent Serra i Servera. Les persones que conformam la nova junta volem mostrar el nostre agraïment infinit a aquelles que ens han precedit, perquè sense elles no seríem on som i, si bé l'activisme sempre resulta una tasca molt sacrificada, sabem que en aquesta ocasió aquelles que s'han mantingut al capdavant aquests anys de pandèmia encara ho han tingut més complicat.

Actualment ens hem organitzat a partir de les següents comissions: de menjador, d'embelliment, de la rua, d'inclusió i de formació. A totes elles estan sorgint un caramull d'idees, propostes i activitats que estan dinamitzant la nostra comunitat educativa i enfortint els vincles i les relacions entre les persones que la conformam.

Un dels temes que de tot d'una vam trobar necessari tractar va ser el de l'ús dels *chromebooks*. Com algunes persones sabeu, al nostre centre tots els infants, a partir del cinquè curs, han de comprar un ordinador portàtil que funciona amb el sistema operatiu de Google anomenat *chromebook* i que val més de 500€. Aquest fet fa un temps que preocupa algunes famílies que qüestionam, entre altres aspectes, que els dispositius hagin de ser de la nostra propietat i no del centre,

quin ús en fan el nostres infants més enllà de les tasques escolars i, sobretot, com cal gestionar de forma saludable l'ús de les tecnologies per tal que no interfereixin negativament en el nostre dia a dia, així com protegir els nostres fills i filles que, en la majoria de casos, tot just inicien els contactes amb la xarxa. Al mateix temps, consideram que ens manca una reflexió conjunta i qüestionam si el nivell de maduresa de l'alumnat és l'adequat per a donar-los aquestes eines.

Arran de l'expressió a l'equip directiu d'aquest malestar, es va abordar la qüestió al primer consell escolar del curs, on el professorat ens va fer una explicació sobre la progressiva implantació del *chromebook* al centre, les seves funcions i condicions educatives, i ens va proposar que tant el professorat com les famílies féssim una formació –que el centre es responsabilitzaria de cercar– sobre ús responsable i benestar digital.

La persona que ha fet la formació és Ivan Castro, educador social i creador del mètode *Touch Brain*. Aquesta formació ha encetat un procés de reflexió i ha obert un diàleg entre el professorat i les famílies que posa damunt la taula les fortalles i debilitats de les noves tecnologies dins l'àmbit educatiu i familiar.

El passat sis de febrer, algunes famílies, juntament amb alguns membres de l'e-

quip directiu, participàrem de la formació amb Ivan Castro. Més enllà de l'interès sobre la metodologia del formador, per a nosaltres la part més important ha estat que hem començat a fer un camí per a debatre, analitzar i revisar l'actual ús del *chromebook* al nostre centre. Sorgiren idees molt interessants en les quals de ben segur seguirem treballant.

Algunes propostes per part del professorat consisteixen en posar a disposició de les famílies l'accés a un resum periòdic de l'ús del *chromebook* de cada infant per tal de poder regular l'ús dins l'espai familiar en funció del que han fet a l'escola, també ens informen que hi ha una persona responsable de les TIC que vetlla perquè l'alumnat no entri a pàgines inadequades. L'equip directiu es va posar també a disposició de les famílies per a aclarir els dubtes o propostes en relació amb l'ús de l'ordinador.

Les famílies, per la nostra part, continuam aprenent, posant en comú i pensant com volem que els nostres fills i filles s'introdueixin en l'ús saludable de les noves tecnologies i seguirem treballant dins la comunitat educativa i a l'entorn de l'AFA perquè entenem que és la cruïlla on ens trobem família i escola.

Finalment, aprofitam també per a animar a totes les famílies de l'escola que s'acostin a l'AFA i participin aportant allò que els faci més ganes.

BAR
CA'N
GUILLEM
 ENTREPANSTAPESPIZZES

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES 971 647 495

Estanc Núm. 1 Porreres

Francisco Javier Marcos Cabrera

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguetes. Articles de regal

Carrer Sala, núm. 1 • Porreres

Tel. 633 583 698

estanconumerouno1@gmail.com

EL POBLE QUE DESITJA L'ALUMNAT DEL CEIP CLIMENT SERRA I SERVERA (PORRERES SOSTENIBLE)

CEIP Climent Serra i Servera

Entorn de la Diada Ecològica de Porreres, el nostre centre ha presentat el projecte que s'ha desenvolupat durant tot el curs. El setembre de 2023, just encetat el nou any escolar, l'alumnat del CEIP Climent Serra i Servera es va fer la pregunta: «Com pot ser Porreres sostenible?». Aleshores, sense perdre temps, es va posar a investigar, indagar, plantejar hipòtesis, cooperar... amb l'objectiu de fer

de Porreres un poble ecològic i més sostenible.

L'alumnat d'infantil ha investigat els materials que van millor per a construir les cases, han marcat al plànol de Porreres les zones que haurien de ser per a vianants i una ruta segura per a anar cap a l'escola a peu, en bicicleta, en patinet...

Els nins i nines de primer de primà-

ria han treballat sobre la reducció dels plàstics: han fet propostes per a incentivar la venda de productes a granel, fomentar activitats d'economia circular...

Els infants de segon han estudiat les energies renovables i els llocs on posar més plaques solars al nostre poble. Han arribat a la conclusió que a Porreres l'energia renovable que pot anar millor és la solar.

Bàrbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER
FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Molí de N'AMENQUAL, 10 - TELÈFON I FAX 971 64 72 41 - 07260 PORRERES

alumnes d'una escola de l'illa de El Hierro per tal de conèixer com s'organitza un territori energèticament sostenible.

A més, durant les classes d'anglès, amb el projecte eTwinning, juntament amb un soci italià, han creat una enquesta comuna per a analitzar la mobilitat a les entrades de l'escola. Estam en procés d'analitzar la informació obtinguda. S'anirà actualitzant al *site*.

Les conclusions a les quals s'han arribat han estat les següents: s'han posat sobre un plànol del poble les diferents propostes. També hi ha codis QR per a poder accedir a un *site* molt complet de tots els estudis realitzats.

Ara només falta que, a poc a poc, les propostes es duguin a terme.

L'alumnat de tercer s'ha dedicat a l'estudi de la roba i ens aconsellen que no ens deixem endur per les modes i el consumisme, que hem d'allargar el temps de vida de les peces. La seva proposta per ajudar a aconseguir aquest objectiu és crear punts d'intercanvi de vestuari.

Quant al tema de l'alimentació, els nostres alumnes de quart ens fan tres propostes: horts socials, botigues de producte local a granel i banc d'aliments.

Els grups de cinquè ens proposen augmentar el nombre d'arbres de varietats locals per a tenir més oxigen. Quants d'arbres necessitam per persona i per dia?

I els de sisè, que han fet un estudi sobre l'aigua, han arribat a la conclusió que convé netejar els torrents, aplicar les normes per al consum sostenible d'aigua a les cases i construir noves basses de regadiu a diferents zones del terme. L'alumnat de sisè també ha realitzat un viatge-intercanvi amb

L'Escrivania
cafeteria • restaurant

Can Parri
botipa

INSTAL·LACIONS
IE
ESTEVE

ELECTRICITAT
I FONTANERIA
INSTAL·LACIONS I REPARACIONS
EN GENERAL

31 DE DESEMBRE, 3 - TEL. 666720032
07260 PORRERES
-DES DE L'ANY 1999-

ELS MALNOMS DE PORRERES (XIII)

Joan Barceló Barceló, Joan Melià Garí i Joana Mora Cerdà

Noms d'objectes diversos

En aquest capítol hem reunit els malnoms que fan referència a objectes de la vida quotidiana, antiga o moderna. Com sempre, l'explicació del significat en la majoria de casos és una hipòtesi perquè no tenim informació sobre quin va ser el motiu que una determinada persona en un moment determinat va rebre aquell sobrenom. Com en els altres articles només explicam el possible significat d'aquells noms que poden tenir un significat no gaire evident.

Agulla (pronunciat i escrit sovint *Güia*, XVII-XXI; *Guya*, XVIII; *Gulla*, XVIII); **Agulleta** (*Guyeta*, XVIII); **Bala**, XX; **Bandera**, XVIII; **Banyera**, XVI-XVII (*Bañera*, XVIII; *Bañeras*, XVII-XVIII; *Bañeres*, XVIII; *Banyeras*, XVI-XVIII; *Banyeres*, XVI-XVII; *Banyeras del Colomer*, XVII; a partir del segle XVI, de vegades apareix precedit de la preposició *de*, indicant clarament la vinculació amb el topònim, *de Banyeres*); **Barral**, XVIII-XX (i la forma de femení **Barrala**, XX); **Barreres**, XX; **Barret**, XX; **Bastida**, XVI (escrit també *Bestida*, XVI); **Batall** (*Batai*, XVII, XIX; és la peça metàl·lica que va penjada dins una campana o esquella i quan es mou produeix el so); **Beca**, XVIII (és el nom que reben diverses peces indumentàries i altres objectes que hi presenten similituds); **Bequeta**, XVIII (podria ser el diminutiu de *beca*); **Boixa**, XX (a Eivissa *boix* i *boixa* són els noms que reben els infants de pocs anys; d'altra banda, també són els noms d'una planta i els que reben diferents peces de fusta o de ferro que formen part de la roda de carro, d'una bota, de diverses eines, etc.; també és el nom d'un joc d'infants; en el DCVB poden trobar explicades totes aquestes accepcions); es **Boll**, XX; **Bombo** i **Bomba**, XVIII-XX; **Borra**, XVI (conjunt de fibres vegetals, pilotets de pelussa mesclada amb pols, flor de determinats arbres, com el garrover, pelussa de barba naixent...); **Bossa**, XVI-XIX; **Bossa de Ferro** (XVII); **Boteta**, XX; **Broca**, XVII-XX; **Burell**, XX (*burell* és el nom que rep la llana negra o molt fosca i les ovelles d'aquest color; també com a adjectiu indica que un objecte és d'aquest color; igualment és el nom d'una eina en l'argot de la marineria); **Cadafet** i **Cadafeta** XX (pot ser el nom amb què antigament es malanomenaven els jueus mallorquins, un ocell i el diminutiu de *cadaf*, que és un recipient fondo amb ansa i brec); **Calça** (*Calsa*, XVIII); **Calderó**, XVI-

XX, i **Calderona**, XVI, XIX; **Camisa** (*Camia*, XIX-XX); **Càntera** (*Cantara*, XVIII; és un recipient de terrissa); **Capellet**, XIX-XX (*Capallet*, XVIII); **Carbó**, XVI; **Carabina** (*Carabina*, XX); **Carro**, XVIII; **Cartutx**, XIX-XX (generalment dit *cartutxo* o *caratutxo*) i **Cartutxa?**; **Collera**, XVI-XVIII (de vegades apareix grafiat *Colera* i *Colere*; també podria ser la feminització de *coller*, que era un home que traginava a coll les mercaderies); **Coltellet**, XVII-XVIII (diminutiu de *coltell*, 'ganivet'); **Cordellina**, XX ('corda petita'); **Corretjot**, XIX-XX, (augmentatiu de *corretja* i joc d'infants) i **Corretjota**, XX; **Corró**, XVII-XVIII, XX, ('cos cilíndric de diferents classes, aplicat per la seva rotació', s'utilitzen per a pintar, aplanar, esclafar, etc.); **Cota**, XVI-XIX (vestit amb forma de sotana); **Creu**, XIX-XX; **Crosseta**, XVIII-XX (també escrit *Croseta*); **Crucifix** (*Crucifici*, XVII); **Cunya** i **Cunyo**, XX (existeix la forma *cuny*, 'tasco', que podria haver donat la forma femenina *cunya* i aquesta el masculí *cunyo*; però també podria ser que la forma femenina sigui el castellanisme *cunya, amb el mateix significat); **Dagueta**, XVI-XX (*de Gate*, XVI-XVII; *Degata*, XVIII; *Dequeta*, XVI-XVIII; *Degeta*, XVII-XVIII; és el diminutiu de *daga*); **Esquelles**, XVII (una esquella és una 'campana petita', que podia penjar-se del coll dels bous i altres animals); **Falcelles** (*Feuselles*, XVII; sinònim de *dalla*); **Flagell**, XVII (és un bastó flexible per a batre el gra o pegar als delinqüents; també pot voler dir 'calamitat'); **Fus**, XX (un *fus* és un instrument que s'utilitza per a filar); **Garberí** (*Garbarí*, XVI; coincideix amb un llinatge que hi ha per les terres d'Alacant, l'origen és incert, podria ser un diminutiu de la paraula garbera); **Gerretes**, (XVIII, diminutiu i plural de *gerra*); **Gorra**, XVI-XVIII; **Guitarró**, XX (a més de designar el nom de l'instrument musical, a Mallorca també s'aplicava a una persona que xerrava molt, però amb idees inconsistentes i desbaratades); **Jàssera**, XVII, XIX-XX; **Llana**, XX (pot ser la part pelosa de les ovelles o una eina que utilitzen els picapedrers, que tendria com a forma genuïna *plana*); **Llança**, XVII (*Lansa*, XVI; *Llanca*, XVI-XVII; *Llansa*, XVI-XVIII); **Mànec**, XIX; **Mascaró**, XVIII (un *mascaró* és una figura d'una cara que es posa a les fonts o a la proa dels vaixells; també pot ser blat amb mascara, o podria provenir d'un nom propi d'origen àrab); **Mola**, XVII-XVIII, XX (podria venir de la mola d'un molí o d'esmolador

o indicar l'accident geogràfic); **Moleta**, XVIII (diminutiu del malnom anterior); **Pallissa/Pellissa**, XVIII-XX (s'escriuria la primera forma, amb *a*, si està relacionat amb el lloc on es tancaven les bèsties, i amb *e*, la segona, si fa referència a l'abric fet de pell de cabra o ovella; sense saber quina va ser la motivació d'aquest nom, no ho podem saber, en els documents antics apareix escrit més vegades amb *a* que amb *e*, però no és cap evidència); **Pallisseta/Pellisseta**, XX (és el diminutiu del malnom anterior); **Pedacet**, XIX-XX (diminutiu de *pedaç*); **Pedra Tosca**, XIX; **Pessetes**, XX (aquest malnom es pronuncia amb la segona vocal oberta [ɛ]); les fonts consultades diuen que aquest sobrenom li va venir del fet de ser un dels darrers homes de Porreres que mantenien la *e* oberta en els casos que majoritàriament es pronunciava la *e* neutra); **Picarola**, XIX-XX (un *picarol* és una esquella petita, un cascavell, però també s'aplica a una persona molt xerradora); **Picó**, XVIII (*picó* té molts de significats, que es poden referir a diverses eines, una pica petita, un animal que té el morro de dalt més llarg que el de baix, etc.); **Pinzell**, XIX; **Pinyoc** (*Piñoch*, XIX); **Pipeta**, XX (pot ser diminutiu de *pipa* o el canó de vidre que s'utilitza en els laboratoris); **Pistola**, XIX-XX; **Pistoleta**, XIX; **Pitja**, XX (la paraula *pitja* pot designar diversos tipus de falca i també parts de la premsa, el puntal que es posa a les branques d'un arbre perquè no es trenquin, etc.); **Piu**, XVII-XVIII, XX (pot ser la peça de metall que fa part de mecanismes de tancament, l'onomatopeia del so dels pollets, el membre viril, etc.); **Porra**, XVIII (pot designar molts d'objectes que tenen en comú ser un bastó redó amb un cap més gruixat que l'altra; també s'usava per designar vessa, lentitud excessiva); **Porret**, XIX-XX (podria ser un diminutiu masculinitzat de *porra*); **Punyal** (*Puñal*, XIX); **Raó/Raor**, XVI-

XVII (apareix escrit *Revó* i podria correspondre's a qualsevol d'aquestes dues escriptures: la facultat de la intel·ligència i l'instrument d'afaitar); **Rasca**, XVII-XX (*Rascha*, XVII; és una eina de picapedrer que s'usava per allisar les pedres de marès; pels Pirineus també s'usa per indicar un cap de bestiar sense pèl o llana); **Rodes**, XVI-XVII; **Romana**, XVIII (pot ser l'instrument de pesar o fer referència al gentilici); **Sabata** (apareix escrit *Cabata*, però podria ser simplement un mal ús de la lletra *c*, XVIII); **Saguera/Seguera**, XVIII i XX (també apareix en plural; una *saguera* és una peça que va a la part posterior d'un vehicle; *seguera*, serien les ganes de seure, però també pot ser la feminització de *seguer*: forat a la paret o un arbre ocupat per abelles, també pot ser un rusc i un furóncol); **Sarró** (*Serró*, XVI; entre altres coses pot ser una bossa que els pagesos i pastors portaven penjada d'una corretja); **Taleca**, XIX-XX (bossa a manera de sac i també beneit); **Tassa**, XVI; **Ternal** i **Ternala**, XX (conjunt de tres coses, especialment de tres politges); **Teula**, XVIII; **Tramoia** (*Tramoya*, XVII; conjunt de mitjans mecànics que en el teatre serveix per a fer canvis escènics); **Tovallola** (*Tovohola*, XVIII); **Xabec**, XVIII (vaixell de tres pals); **Xapeta**, XVII; **Xeremia**, XVII; **Xibic** i **Xibica**, XX-XXI (el significat ens és incert; a Menorca un *xibit* és una gorra amb visera; a Ondara, al País Valencià, l'IES Xebic està situat a la Partida Xibics, que podria ser un topònim d'origen àrab; hi ha un ocell que rep el nom de *xibec* (NETA RUFFINA); **Ximarra**, XVIII (és una variant de *samarra*, que és la peça de vestir que té el derivat *samarreta*; també, entre altres coses, pot ser el sarró d'un pastor).

floristeria i jardineria

CanMurtó

COMPOSICIONS FLORALS
PER A NOCES, COMUNIONS
I TOT TIPUS DE CELEBRACIONS

C/ Sa Galla, 92 - 07260 PORRERES
Tel. 971 647 053 - Móvil. 689 689 667
Fax. 971 647 053

CA FRUITERIA

NA MARIA

- Fruttes
- Verdures
- Fruts secs
- Productes ecològics

Tel.: 971 16 6771

C/ Agustí Font, 54 - Porreres

BLAT SICILIA A PORRERES

Maria Barceló Crespi

Les relacions entre Mallorca i Sicília foren intenses en els anys de la tardor medieval. Els intercanvis de mercaderies eren continus i alhora era destacada la presència de mallorquins a l'antiga Trinària i de sicilians a Mallorca.¹

Entre l'activitat comercial cal remarcar la compra de blat.² Atesa la reiterada fretura de cereals que sofria l'illa de Mallorca (sobretot per la manca de pluges), es recorria a les ciutats portuàries sicilianes a la recerca del preuat forment.³ Eren els mercats proveïdors més sovintejats pels mercaders mallorquins junt als sards i napolitans, entre altres.

A la segona meitat del segle XV i durant els primers anys de la següent centúria hi hagué una minsa collita de blat. Davant aquest panorama angoixant es feia necessària la importació de grans i, fins i tot, de vegades, en pla d'urgència. Una vegada arribat a Ciutat es repartia entre la capital i les viles foranes.

Vet ací un mostreig de la compra de blat sicilià per part de porrerencs.

El 16 de març de 1481 Arnau Retó (?), de Porreres i Ferrer de Comelles, ciutadà, reconeixien deure a Antoni Cal-

des, draper, 2 lliures per la compra que el dit Arnau feu (*ad usum meum*) de 2 quarteres de forment de Sicília, a raó de 20 sous la quartera. Prometien pagar per la festa de Sant Joan del mes de juny.⁴

El dilluns, dia 20 de setembre de 1490, Jaume Valls de Porreres acatava deure i tenir en comanda a Nicolau des Puig i a Pere Arnau, mercaders, 10 quarteres de forment de Sicília que volia per a sembrar (*causa seminandi*). S'obligava a pagar en el termini de sis mesos al for que marcàs la Quartera de Ciutat.⁵

El divendres, 5 de novembre de 1490, Joan Font de Porreres i Joan Garau *capud excubiarum*, ciutadà, admetien deure a Nicolau Despuig i a Pere Arnau, mercaders, 10 lliures per a la compra de cinc quarteres de forment de Sicília i un quintar de lli de Calàbria que volien per a consum de casa seva (*pro provisione domorum nostrorum*).⁶

El dimecres, 19 de gener de 1491, Jordi Garcia de Porreres acceptava haver de pagar a Mateu de Togores, donzell, 9 lliures pel preu de 9 quarteres de forment de Sicília que li comprà a raó

de 20 sous la quartera (1 lliura eren 20 sous). Feia promesa de pagar la dita quantitat per la festa de Sant Joan de juny.⁷

El 3 de maig de 1503, Joan Serra de Porreres reconeixia un deute contret amb Pere Ferrandell, mercader, de 2 lliures i 14 sous per la compra que li feu de 2 quarteres de forment de Sicília net i porgat que volia per a consum domèstic (*quod volo pro provisione domus mee*). En Serra assegurà que abonaria el deute per la festa de Sant Joan del mes de juny. De la mateixa partida també en compraren alguns felanitxers.⁸

El 1507 va ser un any de trist record per a tota Mallorca i Porreres no en fou una excepció.⁹

Dissortadament, adesiara se succeïen les males collites de cereals, la producció de les quals no abastava per al consum humà i animal ni tampoc era suficient per a la llavor de la sembra així com per a pagar delmes i censos.

1 BARCELÓ CRESPI, Maria: "Alguns aspectes de les relacions de Mallorca amb Sicília en els darrers temps medievals". (En premsa).

2 JUAN VIDAL, Josep (1994). "El comercio de importación triguero en Mallorca durante la época de los Reyes Católicos", 2. Las Palmas de Gran Canaria. Pàg. 55-60.

3 SANTAMARÍA, Álvaro (1961). "El mercado triguero de Mallorca en la época de Fernando el Católico", VI Congreso de Historia de la Corona de Aragón. Madrid. Pàg. 379-392.

4 ARM, Prot. P-376, ff. 29r-29v.

5 ARM, Prot. R-564, f. 187r.

6 ARM, Prot. R-564, f. 194r.

7 ARM, Prot. C-197, f. 3r.

8 ARM, Prot. F-234, f. 42r.

9 BARCELÓ CRESPI, Maria (2002). "Els problemes derivats de la manca de blat a Mallorca durant la baixa Edat Mitjana: el cas de Porreres", *Sobre Porreres*. Porreres. Pàg. 158-164.

Serveis Melià Roig

Serveis:
 -Cultivadors
 -Fressadora
 -Trituradora
 de Llonya
 -Arada
 -Arada
 milagrossa
 -Desbrossadora

Telf: 649 83 41 87 / 636 51 58 36

EL BOOM INDUSTRIAL PORRERENC DELS ANYS 20 (II)

Guillem Joan Barceló Barceló

A l'article anterior veiérem com es varen anar desenvolupant algunes de les principals indústries del poble: sa Sabateria i el sectors de la fusta i el metall; també la relació entre electrificació i adquisició de maquinària, ja que el gas pobre i l'electricitat eren més eficients que el vapor.

Un altre sector que no aturaria de créixer i que seria molt important durant el segle XX és l'agroalimentari. Destaquen principalment l'ametla i l'albercoc, en el cas del primer serà un dels productes agrícoles més exportats, de fet, durant la Guerra Civil, la collita va ser confiscada per a obtenir-ne divises.

Amb això, s'aniran desenvolupant indústries de conserves i tallers on es tractava l'ametla. L'any 1927 existia la fàbrica de Bartomeu Barceló Vaquer al carrer den (Miquel Roig de) Lluís, 1. A la vegada, va impulsar la innovació dels tallers de maquinària porrerenca. L'any 1928, els tallers d'Antoni Rosselló Julià, Maties Ximelis Julià i Agustí Mora Nicolau patentaren el model de màquina ROXIMO. Aquesta, a més de pèlar les ametles, en separava la clovella. S'ha de dir també que abans ja es produïen peladores als altres tallers esmentats.

El mateix any trobam dues fàbriques anomenades "de bessó d'albercoc" a la contribució industrial i de comerç. Són les de Rafel Llaneras Ferrà, al carrer de na Galla¹ i la d'Andreu Piña Forteza. Per la seva banda, a la placeta d'en Lluç existien un cilindre per a afinar pasta i una màquina de pastar, als números 1 i 3, respectivament. Per últim, cal esmentar la fàbrica de begudes gasoses de Damià Segura Barceló, en funcionament al carrer del Pou Florit, 10 des de 1924 fins a la Guerra Civil.

Pel que fa al sector de la construcció, a més de la fàbrica de teules del carrer de l'Orgue, l'any 1927 trobam dos forns continus de ciment. Són els de Josep Mas Llaneras, al carrer del Sol i el de Miquel Sala Solivellas, aquest últim, a més, era propietari d'un molí d'una pedra i d'una fàbrica de ciment al carrer Passaraix. Uns anys després, Gabriel Ferrer Julià posaria en funcionament un taller de llosetes hidràuliques de dues places al carrer de sa Teulera, 18.

Com hem pogut veure al llarg d'aquests articles, a Porreres es va produir un procés d'industrialització tardà i parcial. Alguns tallers es convertiren en fàbriques i petits empresaris utilitzaren els seus estalvis per a obrir nous negocis o ampliar els existents. També hem vist, en el cas del calçat, la intervenció de capitals de fora de la vila. Quedaria pendent veure la influència de bancs, caixes d'estalvi i entitats creditícies en el finançament d'aquests canvis.

En aquest punt, la capacitat d'estalvi dels mallorquins va jugar un paper important, l'any 1921 hi havia més de 21 milions de pessetes en dipòsits a caixes d'estalvi i 6 milions a bancs al conjunt de les Illes. En definitiva, coneixement dels mercats, adaptabilitat d'empresaris i treballadors, innovació, estalvi o la base manufacturera caracteritzaren la societat mallorquina a principis del segle XX. Ni Mallorca ni Porreres eren un erm que malvivía del camp abans del turisme, sinó que eren una societat dinàmica.

DESCORTEZADORA VISTA DE FRENTE

Bibliografia

- Arxiu Municipal de Porreres. Lligalls 1014, 1015, 1016
- MANERA ERBINA, Carles (2005): "Las cajas de ahorro y el crecimiento económico en Baleares. 1880-2000". A *Papeles de economía española*, 2005, vol. 105. Pàg. 168-191.
- MELIÀ BARCELÓ, Francesc (2008): "La indústria de maquinària agrícola porrerenca del segle XX". A Actes de les II Jornades d'Estudis Locals, Ajuntament de Porreres.

¹ El fet d'anomenar al carrer de na Galla no es pensa que sigui una errada. És el nom original del carrer abans de la traducció obligatòria al castellà de 1862. En recuperar els noms en català sabem per què passà a sa Galla, el pare Munar pensava que era un malnom feminitzat.

D'ANIMALS I BÈSTIES

Joan Mesquida Sampol

Moltes coses han canviat en els darrers anys i una d'elles és la manera com els humans ens relacionam amb els animals, sobretot amb aquells que tenim més a prop. Tot i algunes polèmiques, amb el temps s'ha conformat un estat d'opinió que fa que sigui majoritari el rebuig de la crueltat cap als animals i la prohibició de conductes fins fa poc quotidianes, com tenir un ca fermat o celebrar determinades festes populars en les quals un animal era objecte de tot tipus de maltractaments. Així i tot, els comportaments cruels no han desaparegut del tot i saber què és cruel i què no ho és, no sempre és una qüestió pacífica. Pensem per exemple en el fet de muntar a cavall o el fet de tenir un ocell tancat en una gàbia.

Fins a un cert punt podem dir que les coses estan més clares quan ens referim a humans ja que, a diferència dels animals, la crueltat entre nosaltres sí que dona lloc a un rebuig més generalitzat. Poques coses provoquen més indignació col·lectiva que ser testimonis, encara que sigui per mitjà de la televisió, de conductes cruels i violentes, sobretot quan les víctimes són infants o persones que es troben en una situació d'especial feblesa i vulnerabilitat. Així i tot, amb la crueltat passa una cosa curiosa: tot i haver-hi, en general, un consens sobre allò que és cruel, quan es vol aprofundir en el tema comprovam que es tracta d'un assumpte força marginal en els llibres de filosofia, els tractats morals i, fins i tot, en les llistes de manaments o de pecats capitals.

Una de les persones que sí que parlà de la crueltat cap a finals del segle XX fou Judith N. Shklar. Aquesta politòloga nord-americana considerava aquesta conducta un vici ordinari, com la hipocresia o la mentida, si bé en el cas de la crueltat defensava que, de tots aquests vicis, era amb diferència el pitjor. En la seva obra, força original en aquest sentit, reconeix la influència d'un altre autor que, quatre segles abans que ella, també parlà de la crueltat: Michel de Montaigne.

El reconegut autor dels *Assajos* tenia una forta aversió cap a la crueltat, segurament motivada pel fet de viure de prop les guerres de religió que arrasaven Europa. Per això, ben igual que faria després Shklar, situava la crueltat com el pitjor vici, però ell assenyalava la religió com a principal culpable de la seva difusió. Per a Montaigne, el cristianisme

no només havia fracassat per no saber aturar la crueltat humana, sinó que, a més a més, l'havia fomentada. Per a explicar-ho posava com a exemple l'acció dels espanyols al Nou Món, que provocaren matances sense precedents amb l'excusa d'evangelitzar els indígenes, encara que l'únic que cercaven era saquejar les seves riqueses.

Sense entrar ara en la justificació del menyspreu de Montaigne cap als espanyols, el cert és que la vehemència del francès contra la crueltat humana arriba al punt d'afirmar que els animals salvatges, malgrat que cometin actes d'extrema violència en el seu estat natural, són més nobles en el seu comportament que molts d'humans. Amb opinions com aquesta, el pensador francès se situà de ple en la tradició del pessimisme antropològic, corrent el risc de caure en la misantropia, però cal reconèixer-li el destacat mèrit d'haver anat en contra dels valors dominants de l'època, que exalçaven la força i la violència dels victoriosos herois de les batalles. Montaigne, en canvi, quan parla de la conquesta del Nou Món, té ben clar que els qui eren dignes d'admiració no eren els conqueridors espanyols, sinó els dirigents indígenes que havien sabut mantenir-se fermes per a defensar la identitat dels seus pobles. Menyspreava obertament els vencedors i exalçava les víctimes; la crueltat, pensava ell, no és altra cosa que l'actitud pròpia dels covards quan actuen moguts per la por.

L'actualitat de Montaigne és més que evident en uns moments en què tots semblam immunitzats davant la crueltat cap als altres, que feim de la violència un espectacle televisiu i que admetem amb indiferència que s'instal·li un estat d'opinió que ens situa en un escenari prebèl·lic com no s'havia vist des de feia dècades a Europa. És evident que la solució no pot passar per la misantropia ni les lamentacions buides, però tampoc vendrà per evadir-nos dels problemes fent veure que no sabem què passa. Sembla que els europeus haguem deixat enrere les indicacions de Montaigne i haguem oblidat que lluitar per la pau requereix més coratge que guanyar una guerra. És per això que no és sobrer parlar avui de la crueltat i recordar que no són la valentia o la fortalesa, sinó la covardia i la indiferència les que acaben duent les persones a la violència i a la destrucció. A ser, en definitiva, més bèsties que qualsevol altre animal.

L'ESTIU ÉS PER A JUGAR

Carme Pinya Medina

L'estiu és per a jugar o per a descansar? Idò segur que la resposta depèn de qui la contesti. Nosaltres, les persones adultes, quan arriba l'estiu volem descansar i ho intentam amb totes les nostres forces mentre sentim una veueta que diu: «Jugues? És que estic avorrida... Jugam juntes? A què puc jugar? Quan acabes i vens a jugar? Vols jugar amb mi? És que avui no has jugat amb mi...».

Comença el temps de totes aquestes frases i moltes altres per l'estil. I és que l'estiu és temps per a jugar, per als infants és clar, perquè per a la resta de mortals l'estiu continua essent temps de fer feina i, amb un poc de sort, de trobar espai per a llegir una novel·la al sol i descansar.

Tal vegada si entenem què implica el joc per als infants ens fa menys pesera posar-nos-hi, així que som-hi!

Díez (2013) defineix el joc com quelcom necessari i vital, com un senyal de salut i posa de manifest la funció que té com a connector i pont entre el plaer i la realitat. Jugar és un plaer que es gaudeix de forma immediata. Quan els infants juguen, aprenen, gaudeixen, imiten i practiquen situacions quotidianes; inventen, elaboren conflictes i s'apropen als altres, al seu ritme i a les seves maneres; és, segons Trueba (2009), un camp de proves del que és la vida, amb possibilitat de provar sense por a equivocar-se.

El joc permet conèixer el món que ens envolta i adaptar-nos-hi, enriqueix la imaginació i la creativitat, i té un paper clau en el desenvolupament d'habilitats i destreses, en definitiva, en l'adquisició progressiva de les competències per a la vida. El joc estimula l'acció, la reflexió, l'expressió, l'observació i la curiositat, permet investigar i conèixer els objectes i les seves relacions, concedeix temps a l'exploració i al descobriment i, sobretot, és una font inesgotable de plaer, sense exigències i sense expectatives més enllà que el mateix goig del fet de jugar.

Els beneficis del joc són innumerables i tan dispars com les etapes en les quals es doni, material de què es disposi o agents que hi participin; a més, i ja que hem encetat el tema, és necessari posar damunt de la taula que les concepcions que acompanyen el joc no són sempre les més adequades.

Dels 0 als 6 anys ens pareix molt bé que els infants juguin a casa, juguin a l'escola, juguin al parc i juguin pertot allà

on vagin. A partir que els infants comencen l'Educació Primària ja no ens sona tan bé això de jugar i, si ho han de fer, idò que sigui una excusa per a aprendre, que sigui el vehicle per a arribar a uns coneixements o emprar-lo com a calaix de sastre al qual recórrer quan ja s'han dut a terme totes les tasques del dia. Oblidam en aquest moment les implicacions del joc i el plaer que aquest provoca i, amb sort, el recuperam d'adults un vespre a un sopar quan algú treu un joc de taula o jugant amb els nostres fills i filles allargats en terra a l'estora de casa.

Aleshores aprofitem l'estiu per a invertir temps jugant i, també, per a deixar jugar amb la tranquil·litat de saber que estam afavorint al desenvolupament integral dels infants i que, sobretot, la vida és tan llarga que els nostres infants ja tendran temps de passar-se estius sencers sense jugar.

Referències bibliogràfiques

DÍEZ, María del Carmen. (2013). *10 ideas clave. La educación infantil*. Graó.

TRUEBA, Beatriz. (2009). "El joc en la infància: la foguera de la vida". *Infància*, núm. 168. Pàg. 6-12.

ENTREVISTA A CRISTÒFOL BARCELÓ, CREADOR DE «GENT DE POBLE»

Joan Ferrà Sansó

Tot just uns números endarrere (*Llum d'Oli*, 177), Sebastià Lliteres, en aquestes mateixes pàgines, entrevistà els impulsors del pòdcast «Ja te diré coses» vinculat a Porreres Ràdio. Avui, resseguint l'enfilall que ens ofereix l'aparició d'un nou pòdcast d'arrel porrerenca, ens centram amb Cristòfol Barceló, impulsor de «Gent de Poble». Un nou programa en col·laboració amb Porreres TV que ens ha ofert uns primers capítols ben engrescadors. Embranzides que demostren una vegada més que Porreres és un poble viu i ple d'iniciatives.

Després d'haver escoltat els episodis ja publicats de «Gent de Poble», he percebut que és un projecte que ens convida a reflexionar sobre la importància de connectar amb els personatges i esdeveniments que configuren la nostra vida quotidiana. Capítol a capítol es posa la lupa a allò que ens envolta i ens presenta un seguit de veïnats del nostre poble que tal vegada no tindrem ocasió de conèixer i, sobretot, de descobrir-los amb tanta profunditat.

Per a qui encara no ho conegui, com definiries «Gent de Poble»?

Un programa en format pòdcast d'entreteniment, ajuda i divulgació, on tenen cabuda tota classe de temes, malalties, anècdotes o històries que normalment no solen ser gaire comunes.

D'on sorgeix la idea de crear un format d'entrevistes a fons?

Fa aproximadament un any i mig no sabia que era un pòdcast. A un sopar em van proposar escoltar-ne un, i així ho vaig fer. Tant em va agradar que vaig pensar per què no en feia algun? I durant un any vaig fer una llista de persones que trobava que podien encaixar, mentre anava pensant el format. Un dia em vaig topar amb Joan Matas, productor del programa i col·laborador de Porreres TV, al qual vaig explicar la idea i em va ajudar a fer que pogués desenvolupar el que avui ha nascut com a «Gent de Poble».

**jaume
sastre
soler SL**

materials de construcció

ceràmiques i gres ◆ bigues imitació fusta
ciments ◆ saques ◆ aïllants ◆ canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

LLG FUSTERIA
LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250
Telef. i Fax 971 16 84 66

En els primers capítols es tracten temes com la mort, les preocupacions del jovent, les superacions personals o el paper de l'Església en la nostra societat. Com valores el format que ofereix el pòdcast per a explorar temes que sovint es consideren tabú o que no reben prou atenció als mitjans de comunicació convencionals?

El fet de realitzar una xerrada, en la qual pots parlar sense cap filtre, en primera persona, amb tranquil·litat i sense temps limitat, crec que fa que els convidats es relaxin i puguin expressar-se en total confiança. Els temes, com més tabú, millor. Realment és el que la gent vol conèixer, estan dins el cap de tots, però ningú no en xerra!

Com ha estat la resposta inicial dels oients de «Gent de Poble»?

Una resposta que, per a mi, ha sobrepassat tots els límits... Pensava que tenia amics i coneguts que els escoltarien, però no aquest volum tan gran de públic fidel. Vull aprofitar aquest espai per a donar les gràcies a l'audiència, ja que són la base d'aquest projecte.

Tu que ets una persona molt activa i dels que fa poble, m'agradaria aprofitar l'ocasió per a fer-te una pregunta que bé podria formar part del teu pòdcast:

quins reptes de futur creus que té Porreres?

Porreres té el repte d'evolucionar, d'adaptar-se a la gent que realment hi viu, no a aquesta que només hi ve unes hores. S'ha d'adaptar a la nova era de massificació, d'excés de cotxes, de gent, de noves tecnologies, de noves inversions... I, a la vegada, no perdre l'essència de poble.

I, per a acabar, però no menys important, a quins espais i plataformes es pot trobar «Gent de Poble»?

Podeu trobar-nos a les plataformes Youtube, Spotify, Instagram, Facebook i també TikTok. I, si us agrada, us podeu subscriure o seguir-nos per estar ben actualitzats de tot el que anam publicant!

Les xarxes socials sovint són criticades perquè van plenes de bajanades i continguts delirants. Per això, el fet de trobar una estona per a escoltar i reflexionar amb «Gent de Poble» és una bona ocasió per a recordar que Internet, ben utilitzada, sí que és una eina de profit i que realment ens pot cohesionar com a comunitat. Des d'aquestes línies celebrem l'aparició d'aquest nou projecte que lluny de crear competència, enforteix el ventall de propostes al nostre poble. Li desitjam tota la sort del món!

“Cals Hermanos. 30-11-1976”

D'esquerra a dreta i de dalt abaix: Ramón Vidal Lamarche, Sor Margarita, Mareo Romera Alonso, Petra Vidal Barceló, Juan Ballester Ruiz, Jaume Veny Serra, Antoni Roig Cerdà, (?), Francisca Sampol Sabater, Santiago Fernández Carmona, Baltasar Barceló Riera, Maria Antònia Grimalt Rosselló, Miquel Sagreras Picornell, Antònia Mora Lliteras, Joan Lliteres Lliteres, Catalina Casas Mesquida, Joana Maria Barceló Mayol, Pep Lluís Soler Gornals, Dolores Enamorado Lladó, Antònia Amengual Sánchez, Maria Morlà Garí, Tomeu Mora Bonnin, Cesca Roig Sampol, Miquel Ruiz Sánchez, (?), Bàrbara Barceló Montserrat, Francisca Binimelis Bonnin, Catalina Garcia Garí, Catalina Rigo Mestre, (?), M. Montserrat Oliver Feliu, Rafà Noguera, Josefa Galiano Sánchez, (?), Antònia Roig Toledo, Prudència Arbona Roca, Llorenç Grimalt Guerrero, Bàrbara Mora Lliteres, Catalina Ballester Melià, Maria Ballester Melià, Cristina Sorell Adrover, Margarita Alcina Feliu, Miquel Àngel Tomàs Veny, Maria Magdalena Sagreras Picornell, Agnès Oliver Mora, Biel Cerdà Mesquida, Carlos Lozano Lladó, Antònia Multer Veny, Tomeu Barceló Barceló, Francisca Artigues Mesquida i Margarita Gornals Moll.